

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul II Nr. 60

Simbătă 9 septembrie 1972

12 pagini — 1 leu

În noul an școlar eforturi înzecite pentru calitate

Anul școlar 1972-1973, de al cărui început ne mai despart câteva zile, se va desfășura în climatul de efervescență și entuziasm prilejuit de importantul eveniment politic al acestei veri: Conferința Națională a partidului. Documentele Conferinței constituie pentru oamenii școlii, și pentru întregul nostru popor, un program mobilizator care le mărește responsabilitatea în educarea tinerei generații, în spiritul înaltelor idealuri comuniste.

Direcțiile de dezvoltare trasate de partid învățămîntului nostru arată încă o dată constanța preocupărilor pentru creșterea rolului social-politic al școlii. În fața școlii stă acum, la început de an, un program clar și complex. Avem datoria de a asigura tinerilor o pregătire corespunzătoare, pentru a se integra la sfârșitul școlii de 10 ani sau al liceului în acele sectoare de activitate care sînt cerute de nevoile generale ale țării. Avem datoria să-i pregătim multilateral, să le lărgim orizontul de pregătire profesională. Tocmai de aceea acțiunea de legare mai strînsă a școlii de activitatea practică va cunoaște în acest an o nouă etapă. Practica tehnico-productivă a elevilor trebuie organizată în așa fel încît aceștia să lucreze și să învețe totodată. Astfel, generalizarea atelierelor-școală și completarea dotării lor, încheierea acțiunii de organizare a patronării tuturor școlilor de către întreprinderi, profilarea atelierelor-școală în concordanță cu necesitățile de cadre ale economiei județelor, desfășurarea activității practice a elevilor din ateliere, în uzine, de pe lotul școlar, după un plan de producție, trebuie să constituie principalele coordonate ale unei organizări calitative superioare a practicii tehnico-productive a elevilor.

În noul an școlar se continuă acțiunea de generalizare a învățămîntului de 10 ani, iar multe dintre județe o vor încheia. Celor 2416 școli de 10 ani existente li se adaugă încă 740.

Diversificarea liceului de cultură generală, schimbarea raportului dintre acesta și cel de specialitate ilustrează schimbările de structură ale învățămîntului nostru, în concordanță cu cerințele acestei etape de dezvoltare a societății românești.

Alături de industrie și știință, școlii i-a fost conferit un rol fundamental în mersul înainte al societății. I se cere un spor de calitate în acțiunea de educare și instruire a tineretului, un spor de calitate în pregătirea cadrelor necesare economiei noastre. Să subordonăm acestei cerințe toate eforturile noastre și să transformăm documentele insuflețitoare Conferințe a partidului, îndrumările secretarului general, ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, în fapte vii ale existenței și muncii noastre de fiecare zi.

Să alăturăm datoriei, pasiunea și dăruirea noastră și să răspundem astfel din nou chemării partidului, asigurînd conducerea acestuia că vom depune rodnice eforturi în acțiunea de educare și formare a constructorilor comunismului din țara noastră.

CORNELIA GÎRMACEA

NAGY IMRE

Șantler

Puritatea mesajului

Exercitarea profesiei de dascăl este înarmarea însăși a ideii că dăm ceea ce ni se dă. Sîntem educați și instruiți într-un fel în care e probabil că vom educa și instrui noi înșine. Defectele noastre nu sînt, toate, defectele moștenite de la dascălii noștri, dar în orice caz multe dintre ele sînt din categoria celor pe care le aveam cei ce ne-au învățat. Dacă lucrurile importante, pe care le-am realizat noi înșine, sînt datorate în mod profund severității unui dascăl neuitat, e sigur că ne va face plăcere să fim noi înșine severi, atunci cînd vom avea ceva să-i învățăm pe cei de după noi.

Profesiunea didactică implică ideea de tranziție. Prin mintea și prin inima unui profesor, trec cunoștințele, ideile despre lume și modul de a fi cel mai nobil al trecutului, spre viitor. Un adevărat dascăl nu se consideră un scop în sine, ci un mijloc, o punte, un purtător de ștafetă. De aceea, o singură verigă slabă, în acest lanț, poate deruta și poate impune o stranie derivă tuturor desfășurărilor care urmează.

Mă voi folosi de o poveste spre a-mi explica ideea. Copiii joacă, deseori, un joc numit **telegraful fără fir**. Să recapitulăm regulile și structura jocului. Avem, deci, un șir de copii. Primul îi spune celui de-al doilea un cuvînt. Al doilea îi spune celui de-al treilea **cuvîntul pe care l-a auzit de la primul**, cuvînt care se întîmplă să nu fie cel pronunțat inițial. Al treilea, la rîndul lui spune, mai departe, celui de-al patrulea, ceea ce a auzit de la al doilea, și așa mai departe...

Cînd ultimul, aflat în joc, a recepționat ceea ce i-a spus penultimul, se face tăcere și ultimul trebuie să spună cuvîntul care i s-a transmis. Hazul e că, aproape niciodată, cuvîntul inițial nu mai are nici cea mai mică legătură cu acel cuvînt la care s-a ajuns prin această telegrafie fără fir. Jocul stîrnește multă iluzie tocmai prin diferența uneori catastrofală dintre punctul de plecare și punctul de sosire.

A fost de ajuns o mică deviație pentru ca, din deviație în deviație, să rezulte apoi un mesaj complet străin de ideea inițiatorului. O funcție didactică bine îndeplinită este tocmai contrariul oricărei alterări de mesaj

spiritual și moral. Dar o funcție didactică bine îndeplinită înseamnă un mesaj bine recepționat și corect retransmis de fiecare. Întrebarea este dacă, datorită condițiilor de formare ale unora din membrii mai noilor promoții de dascăli, societatea poate avea convingerea că aceștia știu să audă și să pronunțe exact mesajul și să-l transmită exact generațiilor de copii.

Ceva trebuie întreprins, mai ales la nivelul catedrei de unde pleacă mesajul către viitorii constructori ai comunismului de mîine. Nu e problema personală a nimănui, ci este grava responsabilitate pe care o are dascălimea în fața națiunii socialiste, aceea de a-i educa fiii în spiritul adevărului, dreptății, socialismului și libertății.

Dacă e vorba de reciclare, ea trebuie să se adreseze frîște tuturor dar cu preponderență, cu intensitate și cu urgență acelor care pot devia mesajul de educație și instruire al noii Români.

La Plenara din noiembrie 1971, plenară atît de importantă pentru învățămîntul românesc, s-a făcut auzită și s-a bucurat de fertile sublinieri ideea că pentru a educa, educatorul însuși trebuie să fie educat, să se educe fără încetare. O educare permanentă, o școală fără catalog dar nu fără criterii. De maximă importanță e, firește, dintre acestea toate — ceea ce G. Călinescu numea — peste toate preocupările, să fii de folos poporului. Dascălul trebuie să fie de folos poporului! Da, dar asta nu doar în declarații de principiu, ci în practică, atunci cînd își exercită misiunea în fața elevilor lui, copiii noștri.

Un examen serios se cere acum la limita noilor salturi ale societății românești, pentru toți aceia care sînt chemați să înobileze sufletele și mințile generațiilor tinere. Niciodată ca azi, după Conferința Națională a partidului, nu ne-a fost mai clar că mesajul pe care-l avem de transmis trebuie purificat de tot ceea ce îl urîște.

Nici o verigă a acestui nobil lanț nu se poate susține datoriei față de puritatea mesajului pe care-l are de transmis mai departe.

ADRIAN PAUNESCU

ACCENTE

CRONICĂ

În zilele de 5 și 6 septembrie a. c. a avut loc la Ministerul Educației și Învățământului o consfătuire pe țară la care au participat inspectorii școlari generali din județe, directorii direcțiilor de învățământ din ministerele care au în subordine școli și președinții Comitetului sindicatului învățământ din județe. Cu acest prilej a fost analizat stadiul pregătirilor în vederea deschiderii noului an de învățământ în cele mai bune condiții și măsurile ce se impun a fi luate în acest scop până la 15 septembrie. Au fost dezbătute astfel măsuri privitoare la generalizarea școlii de 10 ani; aspecte privind buna funcționare a școlilor profesionale și liceelor de specialitate nou înființate; îmbunătățirea continuă a pregătirii tehnico-productive a elevilor; încaadrarea școlilor cu personalul de predare și de conducere; stadiul construcțiilor școlare și al reparațiilor capitale și curente; difuzarea programelor și manualelor, asigurarea elevilor cu rechizite școlare.

În cuvântul său Mircea Malița, ministrul educației și învățământului, a subliniat ideea finalității pe care trebuie să-o capete învățământul de cultură generală prin intensificarea legării școlii de nevoile producției.

Vorbitorii au asigurat că oamenii școlii vor depune toate eforturile pentru îndeplinirea indicațiilor date de conducerea partidului cu privire la îmbunătățirea continuă a conținutului și structurii învățământului nostru, la intensificarea legării școlii de practică.

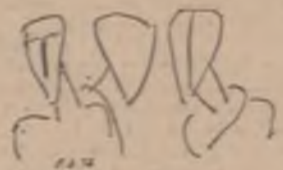
Înțelegere de colaborare între pedagogii români și sovietici

Pe baza acordului de colaborare culturală și științifică între guvernul R. S. România și U.R.S.S., de curând a fost semnată la Moscova o înțelegere între Institutul de Științe Pedagogice și Academia de Științe Pedagogice a U.R.S.S. Înțelegerea a fost semnată de președintele Academiei, prof. dr. V. M. Stoletov și de directorul Institutului, prof. univ. dr. G. Văideanu.

Înțelegerea prevede schimburi de proiecte de cercetare și de publicații, de instrumente de investigație și de pro-

grame sau manuale experimentale, schimburi de specialiști sau elaborarea unor lucrări comune etc.

Dintre temele spre care se vor orienta eforturile comune ale celor două instituții, menționăm: „Folosirea metodelor matematice în cercetarea pedagogică”, „Dezvoltarea conținutului învățământului elementar”, „Educația prescolară și pregătirea copiilor pentru

școală”, „Optimizarea învățământului special” ș.a. Prețuindu-și reciproc rezultatele și succesele și animate de dorința de a-și uni eforturile în so-

luționarea unor teme prioritare ale modernizării învățământului, cele două instituții văd în înțelegerea semnată un prilej de aplicare și de stringere a colaborării dintre oamenii de știință români și sovietici.

Predarea științelor sociale în școală

„Revista de pedagogie”, editată de Institutul de Științe Pedagogice, tipărește bianual un foarte interesant și util supliment, consacrat, în primul său nu-

măr din 1972, predării științelor sociale în școală.

În numărul la care ne referim, de o stringentă actualitate sînt articolele grupate în amplul capitol: „Perfecționarea metodologiei predării științelor sociale”, dar și consultațiile, dezbaterile la obiect, cu privire la procesele dezvoltării sociale, confruntările critice pe teme ale problematizării lecțiilor de științe sociale și ale implicațiilor educaționale aferente etc.

Din multitudinea de intervenții reunite în acest volum, semnalăm, pentru cititorii noștri, câteva numai, dintre cele mai remarcabile: „Științele sociale pe trepte calitativ noi”, de Gheorghe P. Apostol; „Sugestii pentru sporirea valorii educative a predării științelor sociale”, de George Văideanu; „Științele so-

cială și formarea idealului moral al tineretului”, de Romeo Dăscălescu; „Pregătirea psihologică a profesorului de științe sociale”, de Paul Popescu-Neveanu.

Auxiliar prețios în activitatea la catedră, alegerea-supliment a „Revistei de pedagogie” nu trebuie să lipsească din biblioteca personală a nici unui cadru didactic interesat de continuarea perfecționării metodice.

Absențele din ștanduri

Normal ar fi ca încă înainte de deschiderea noului an școlar, profesorii de limba și literatura română, cit și elevii să-și poată procura bibliografia recomandată de programa analitică. Semnalăm însă mari lipsuri în acest domeniu. De exemplu, din bibliografia suplimentară indicată pentru clasele V-VIII, multe cărți sînt epuizate, iar bibliotecile școlare (care au exemplare puține) nu reușesc să acopere necesarul. Pentru elevii anului I de liceu sînt insuficiente: antologiile de literatură veche, operele cronicarilor Gr. Ureche, M. Costin, I. Neculce etc.

Elevii întîmpină mari greutăți chiar în procurarea unor lucrări ca „Țiganiada” și cele ale poezilor Văcărești, teatrului lui V. Alecsandri. Lacune bibliografice există și în legătură cu studiul literaturii în ceilalți ani de liceu; de pildă, lipsesc volumele de poezii ale lui T. Arghezi (anul al III-lea).

GEORGETA SCUTARU

Ne scriu corespondenții voluntari

PRINCIPIALITATE

Problemele educative constituie o preocupare centrală, atât a școlii românești contemporane, cit și a întregii noastre societăți. Socialismul este prin excelență dedicat transformării omului, punerii lui sub o arie nouă, mai bună și mai luminoasă. În acest context, mi s-a părut firesc să găsesc în Tribuna școlii, supuse discuției, o variată gamă de probleme privind educația tineretului, a cetățenilor de mîine și, în același timp, poziția profesorului, diferite aspecte sociale și politice ale condiției sale.

Rîndurile de față ne-au fost sugerate de considerațiile semnate de N. Copoiu, în ultimul număr al revistei, sub titlul **Automobilul personal și educația**. Nu este vorba de a face vreun proces de intenție autorului, un cercetător de notorietate în știința istoriei, dar concluziile sale, prezentate în articol, sînt inacceptabile în radicalitatea lor, exagerate în spirit și, în ultimă instanță, forțate. Cum poate cineva gândi că automobilul personal nu este altceva decît, nici mai mult nici mai puțin, un adversar al familiei socialiste, al educației de tip nou? Desigur, putem accepta că folosirea abuzivă a autoturismului personal are efecte nocive, puse în lumină de nenumărați sociologi și pedagogi. N. Copoiu, dacă zecăta a avut în vedere, trebuia să-și delimiteze mai bine obiectul, fără să generalizeze, să se mențină în lumina tare a acelei principialități atât de prețuite de partidul nostru, de întreaga practică a presei noastre comuniste. Referințele autorului la „automobil” par mai degrabă să „mitizeze” obiectul incriminat, să-i dea o substanță ireducibilă, de forță psihologică în sine. Automobilul este însă prezentat ca rău, definitiv. Rea poate să fie o întrebare sau alta care l se dau. În accepția lui normală nu e decît unul din mijloacele pe care ni le pune la îndemînă civilizația, de care nu se poate lipsi nici cetățeanul evoluat al României socialiste, pe care o dorim patria omeniei și a bunăstării poporului.

SILVIA PETRESCU

PRO ȘI CONTRA

Tovarășe redactor-șef.

Am citit în numărul 59, din 26 august a. c., al revistei **Tribuna școlii** un articol care m-a surprins prin tendința lui de generalizare a unei concluzii discutabile. Mă refer la **Automobilul personal și educația**, semnat de N. Copoiu, un autor stimabil, cunoscut din contribuțiile sale istoriografice, dar mai puțin sigur, după cum se vede, în tratarea unor probleme de sociologie și pedagogie. Tonul sentențios și caracterul articolului invită, după opinia mea la discuție, la precizarea lucrurilor.

În primul rînd, este greu de acceptat ca punct de plecare un postulat al inutilității automobilului personal în condițiile din România anulului 1972. Problema nu ar mai trebui pusă dacă să avem sau nu

automobil, fiindcă răspunsul este limpede pentru toată lumea, indiferent de felul cum apreciază distanțele noastre N. Copoiu: civilizația actuală include automobilul ca unul din mijloacele rapide și comode de deplasare, cu efecte însemnate în ce privește economia de timp. Aș fi acceptat însă un punct de vedere despre modul de a folosi rațional mașina personală, opiniile autorului în legătură cu posibilitatea omului de a rămîne om, chiar și la volan, cu trăsăturile asupra cărora ar trebui să insiste educația în școală pentru a atenua posibile fenomene negative în condițiile unei civilizații ultrarapide. Soluția nu constă în a renunța la ceea ce tehnica a creat și a pus în slujba noastră, ci în a folosi aceste mijloace cum se cuvine, a nu abuza de ele în detrimentul omului. Dacă-mi permiteți o analogie foarte îndepărtată, tovarășul Copoiu este ca acei la care se referea Marx odată, în legătură cu distrugerea mașinilor noi din țesătorii. Ca și cum mașinile erau de vină pentru relele pe care le incriminau ei! Trebuie să ameliorăm condițiile de folosire a mașinii personale, să o punem în slujba noastră, ea nereprezentînd nici o valoare pur funcțională și nici un scop în sine, n-are valoare de status social. În aceste condiții, automobilul nu mai este un pericol chiar atât de mare în familia socialistă, cum spune autorul ar-

ticolului citat, ci doar un mijloc de satisfacere a unei necesități crescînde a maselor largi, de ridicare a nivelului material al oamenilor muncii. În al doilea rînd, aș vrea să mă refer la condițiile de procurare a mașinii personale, așa cum le vede tovarășul Copoiu. Nu cred că poate fi acceptată ideea că toți posesorii de autoturisme sînt fie cîștigătorii la un joc al hazardului, fie alții care au sustras din avutul obștesc. Probabil că numai pe aceștia i-a avut în vedere tovarășul Copoiu. Tonul său pare să indice însă că ei ar fi singurii proprietari de automobile din țara noastră, ceea ce este fals. Dimpotrivă — mai trebuie s-o spunem? — sînt și mulți oameni merituosi, dintre ei numeroase cadre didactice. Desigur, se vor simți lezați aceia pe care articolul îi vizează în mod real, dar trebuie să excludem orice posibilitate de echivoc, și-mi exprim regretul că autorul n-a avut grijă să o facă. Partidul și statul nostru au creat de altfel o legislație, în acest sens, iar „ilicții” au fost puși să plătească ceea ce datorau societății, ca să nu mai vorbim de delapidatori. Pentru marea masă a posesorilor de autoturisme, pentru constructorii socialismului, numiți de N. Copoiu, sursa reală a veniturilor este recompensa socială pentru munca lor de fiecare zi.

Desigur, utilitatea unor dezbateri în legătură cu probleme de educație în **Tribuna școlii** nu mai poate fi pusă sub semnul discuției. Se știe că nu de puține ori, peose pedagogică a fost criticată mai de mult, în documentele de partid, în discuțiile cu cadrele didactice, pentru că a eludat probleme de fond și s-a consacrat unor preocupări minore. Trebuie avut în vedere, însă, cadrul de tratare a temelor educative, este necesar să fie excluse formulările generalizatoare, capabile să conducă la expresii pripite, tot mai departe de adevăr ca și ignoranța lui completă. Așteptăm de la **Tribuna școlii**, ca și de la celelalte publicații de învățământ să pună la dispoziție spațiul lor unor dezbateri de conținut a procesului instructiv-educativ, tratării acestor aspecte în lumina experienței directe a oamenilor de la catedră. Școala este un receptacol al tuturor problemelor sociale, politice și economice ale zilei, viața și reflecția amploarea vieții noastre în ansamblu, a multipleurilor procese de transformare a lumii și a omului. Abordarea lor în spirit curajos, dar de pe poziții ferme și limpezi, iată ce așteptăm de la revista noastră, **Tribuna școlii**.

CONSTANTIN MARINESCU

Documentele Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român îndemn și ghid permanent în activitatea noastră

Lecții viabile de științe sociale

Schimbările survenite ca urmare a introducerii unui sistem unitar de predare a științelor sociale creează cadrul cel mai adecvat pentru a ridica predarea disciplinelor sociale la nivelul noilor exigențe. Pe lângă metodele clasice de predare, care și ele se cer a fi permanente îmbunătățite, e necesară folosirea unor procedee moderne, menite să răspundă cerințelor sporite în ceea ce privește formarea și dezvoltarea nivelului conștiinței socialiste a tinerei generații.

În acest sens consider că cel puțin trei ar trebui să fie direcțiile spre care să ne îndreptăm eforturile în anul școlar care începe, și anume: perfecționarea continuă a metodelor predării și verificării cunoștințelor; acordarea unei atenții sporite pentru înarmarea elevilor cu metode și tehnici de studiu individual; conținutul îmbogățire a cabinetelor de științe sociale cu mijloace moderne care să le sporească funcționalitatea.

Însușirea unor tehnici moderne de predare, eliberarea de rutină, de scheme prestabilite, converg spre dezvoltarea interesului pentru disciplinele sociale, a curiozității de a afla mai mult și de a aprofunda cele însușite, curiozitate care generează progresul cunoașterii, stimulează mecanismul gândirii, activitatea creatoare a elevilor.

Însușirea problemelor de științe sociale comportă, de asemenea, angajare. Etapa actuală presupune o vastă activitate ideologică teore-

tică, o investigație științifică a proceselor și fenomenelor sociale ce se ivesc neîncetat. Activizarea elevilor presupune ca pe parcursul comunicării noilor cunoștințe să fie introduse o serie de întrebări „test” care să-l pună în situația ca, încă în această etapă a lecției, să utilizeze informațiile primite, să le valorifice, legându-le de cunoștințele anterioare, integrându-le în acestea, elevul fiind obligat astfel la un efort creator.

E posibil, de asemenea, ca profesorul să-și organizeze transmiterea noilor cunoștințe prin comentarea unui text filozofic, a unui citat dintr-un document de partid. Pe parcursul analizei acestuia elevii vor asimila noțiuni noi care se vor grefa pe cele dobândite anterior, creînd o viziune globală asupra problemelor în discuție.

Lecția nouă poate avea, de asemenea, ca punct de pornire un eveniment petrecut pe plan intern sau internațional, analiza unui „caz” care să fie supus atenției elevilor. Astfel de metode pun în fața acestora sarcini cognitive noi, îi obligă să caute soluții pentru care în mod necesar vor apela la cunoștințele anterioare.

Extrem de eficiente se dovedesc a fi exercițiile aplicative sau exercițiile test, care presupun transfer de cunoștințe, sistematizarea problemelor, formarea deprinderii de a aplica în practică problemele teoretice. Elevilor li se poate cere să-și expună oral sau în scris opiniile cu privire la diferitele teze discutate. Spre exemplu: cum încadrați pe spirala cunoașterii științifice filozofia marxistă, sau, în ce constă caracterul neștiințific al teoriilor burgheze care susțin că în societatea capitalistă contemporană are loc un proces de armonizare socială etc.

Pentru ridicarea eficienței disciplinelor sociale este, de asemenea, necesară o mai susținută preocupare pentru îndrumarea studiului individual al elevilor.

În anul școlar trecut s-au înființat în toate școlile cabinete de științe sociale, care au contribuit la îmbunătățirea activității profesorilor și

JON MUSCELEANU

Portret de elevă

elevilor. Dar experiența de până acum arată că mai trebuie depuse eforturi pentru sporirea funcționalității acestor cabinete, unele avînd, deocamdată, un preponderent caracter expozitiv. Pentru a răspunde acestui deziderat e necesar să punem mai mult accent pe înzestrarea acestora nu numai cu planșe, scheme, fotografii — care și ele își au importanța — ci mai ales cu o serie de materiale didactice puse la îndemînă de știința și tehnica actuală. Filmul didactic și-a dovedit eficiența din plin la disciplinele: fizică, chimie, științe naturale. El ar fi deosebit de util și în cadrul disciplinelor sociale. Pînă în momentul de față nu dispunem de astfel de filme speciale realizate pentru științele sociale, dar ar putea fi adaptate și utilizate o serie de secvențe ale unor docu-

mentare prezentate de televiziune sau chiar de cinematografie. Înregistrarea pe bandă de magnetofon a unor fragmente din cuvîntările conducătorilor noștri de partid și de stat, sau a unor lecții și dezbateri transmise de posturile de radio și televiziune ar da, de asemenea, posibilitatea profesorului să ridice calitatea predării, folosindu-le pe parcursul lecției.

Desigur că există și numeroase alte posibilități de perfecționare a predării științelor sociale. În fața profesorilor care predau aceste discipline stă tocmai sarcina de a se preocupa permanent de găsirea acelor modalități eficiente și variate de predare și propagare a teoriei marxist-leniniste.

RODICA ROȘEANU

Munca productivă a elevilor

Am vizitat, de curînd, la Predeal, liceul și școala de cultură generală. Cu intenția să aflăm ce s-a întreprins aici, în timpul verii, privind dotarea atelierelor școlare de muncă productivă.

Gazdă și interlocutor ne-a fost profesoara de limbă și literatură română, Doina Eugenia Urdea, director adjunct al liceului.

— Am dori să ne spuneți, tovarășă directoare, cum priviți dvs. munca productivă a elevilor — această nouă disciplină de învățămînt, în contextul celorlalte discipline?

— Ca profesoară de literatură, dați-mi voie să recurg, pentru a vă răspunde, la o metaforă din domeniul meu de specialitate. Ca termen de referință. Eu aș zice: munca productivă este, în cadrul planului general de învățămînt, sarea în bucate — din cunoscutul basm popular cules de Petre Ispirescu. Le transmitem elevilor multe cunoștințe teoretice utile, la o serie întreagă de obiecte de învățămînt. Lipsea însă un liant al acestora. Dumneavoastră, la „Tribuna școlii”, ați inițiat, de curînd, o interesantă și incitantă discuție pe marginea conceptului de „cultură generală” care capătă astăzi, în țara noastră, valențe noi, lărgindu-și semnificația. Cine își mai îngăduie, în acești ani de eferves-

centă creatoare, să rămînă prizonierul unei stricte specializări? Ar fi o infirmitate pentru elevii noștri, să nu știe să facă nimic practic, după absolvirea școlii de cultură generală, cum se întîmpla în trecut. Munca productivă, în ateliere, are tocmai acest rost: să le dea elevilor posibilitatea de a învăța și deci practica o meserie — cînd nu-și continuă studiile în învățămîntul superior. De pildă, noi avem aici ateliere de mecanică, tinichigerie, timplărie — pentru băieți, și de țesătorie și lucru de mînă pentru fete (sîntem o localitate turistică, unde obiectele de artizanat, de artă populară autentică au multă căutare). Numeroși elevi ai noștri, îndrăgînd de pe acum meseriile pe care le învață, intenționează să le și practice, imediat după absolvire. Iar alții spun: „Orice aș deveni în viață, nu voi uita ce-am învățat în atelier!” Ceea ce nu e puțin. Desigur, noi nu facem încă totul perfect în noua disciplină. Nici nu ar fi posibil altfel de repede. Dar ne străduim din răsputeri și sîntem conștienți că vom reuși din ce în ce mai mult.

— Cum vă ajută întreprinderile care vă patronază?

— Nu ne putem plînge. Atelierele pentru fete ne-au fost dotate de Întreprinderea economică de țesătorie, din localitate, unde, elevele care

doresc, se și pot încadra, după absolvire. În ateliere se produc: fețe de masă cu motive naționale, broderii artistice, carpeți și covoare plușate, covoare oltenesti apreciate de întreprinderi, de turiști. O parte dintre ele le-am valorificat prin magazinul de specialitate „Turist”, din Brașov. Vă închipuiți satisfacția elevilor, a măștrilor, a noastră, a tuturor, pentru aceste succese, dincolo de veniturile bănești pe care le implică!

Băieții, la rîndul lor, lucrează pentru grădinițe și crește, mobilier din material lemnos și plastic (melamină, melacart), precum și obiecte de lăcătușărie. Dotarea ne-a fost asigurată aici de Întreprinderea de construcții C.F.R.-Brașov.

Trebuie să spun că întreprinderile numite, care ne patronază, ne-au sprijinit nu numai în ce privește dotarea atelierelor, dar ne-au asigurat și asistența tehnică necesară, prin măștri, muncitori de specialitate. Să adaug și interesul pe care l-a arătat permanent comitetul de părinți pentru înzestrarea atelierelor de muncă productivă ale școlii.

— Ne puteți spune cum v-ați pregătit în vederea redeschiderii atelierelor pentru noul an școlar?

— Dacă ați fi trecut pe la noi cu o săptămînă, două în urmă, ne-ați fi

găsit în toiul acestor pregătiri. Întreprinderile ce ne patronază au lărgit și au terminat reparația atelierelor, au revizuit și îmbunătățit dotarea lor. În ce privește acest ultim capitol, o contribuție substanțială și-au adus-o și elevii înșiși. Vorba de autodotare. Așadar, putem spune că, începînd de acum chiar, atelierele noastre școlare își așteaptă, gata pregătite, repunerea lor în lucru.

— Ceva despre sprijinul organelor locale?

— Comitetul orașenesc de partid în primul rînd, Consiliul popular al orașului, nu preocupese nimic în acest sens. Nu numai cu sfaturi, ci, mai ales, cu fapta. Inspectoratul școlar județean Brașov, de asemenea. Cît despre întreprinderi — am vorbit deja. Ele au înțeles în litera și în spiritul lor indicațiile conducerii superioare de partid. Sîntem efectiv ajutați să facem din elevii noștri niște oameni adevărați, în stare să se integreze procesului muncii îndată după absolvirea școlii.

Am vrea însă un ajutor meș substanțial și din partea Ministerului Educației și Învățămîntului. Cînd vor apărea așteptatele, necesarele programe și pentru acest obiect de învățămînt?

C. HRISTU

ELEVII ÎN FLUXUL PRODUCȚIEI DIN UZINĂ

RAID ANCHETĂ

Atelierul-școală, secție a întreprinderii

Ne aflăm în biroul tovarășului Traian Trică, șef de secție la Uzina „Automatică” din București, întreprindere care patronează Liceul „I. L. Caragiale”. Părerile interlocutorului nostru despre colaborarea dintre uzină și școală, în timpul practicii productive a elevilor, sînt excelente.

— Da, elevii acestui liceu — ne spune dînsul — au făcut practică și anul trecut în întreprinderea noastră. Sincer să fiu, munca lor ne-a fost de mare ajutor, deși, personal, nu pledez pentru ideea aducerii elevilor în uzină, decît pentru documentare și informare: sînt prea zburdalnici și îi stingheresc pe muncitori în muncă. Atelierul-școală, înzestrat de întreprindere cu utilaj bogat și de cea mai bună calitate — iată soluția ideală pentru practica elevilor.

Începînd din noul an școlar, de comun acord cu conducerea Liceului „I. L. Caragiale”, vom extinde două dintre atelierele existente în incinta școlii: de lăcătușărie și de electrotehnică. Vom dota atît de bine ace-

te ateliere-școală, încît ele să devină o adevărată secție a „Automaticii”. Aici, elevii vor prelua spre execuție o bună parte din reperele noastre de fabricație: suporti, închizătoare speciale, lucrări de ajustură, subansamble electrice etc.

În plus, doi oameni de-ai noștri — cite unul de fiecare atelier — muncitori de înaltă calificare, cu experiență bogată și cu dragoste de copii, vor fi detașați să lucreze la „secția” din liceu, rămînînd în continuare salarizați de „Automatică”. Ei, alături de profesorii-maiștri din școală, îi vor deprinde pe elevi alfabetul meseriei, de la A la Z. Acești oameni ai noștri, prezenți în școală, vor fi pirghiile de legătură dintre întreprindere și liceu.

Sîntem siguri că în felul acesta, paralel cu școala, elevii nu numai că își vor însuși o meserie cum scrie la carte, cunoscîndu-i toate tainele, dar că vor și îndrăgi această meserie, iar după absolvire mulți vor dori să se angajeze la noi, practicînd meseria pentru care s-au calificat. Uzina noastră îi va primi cu porțile deschise.

O unitate de interese

Elevii Liceului „M. Sadoveanu” din Capitală au executat în cursul anului școlar trecut, pentru întreprinderea „Electroaparataj”, care patronează școala, un număr de peste 800 000 piese metalice cuprînzînd 43 de repere. Ei au mai construit, în cadrul practicii productive, un număr apreciabil de ciocane de sudură, iar pentru grădinițele din sectorul I, 400 paturi de fier. Am văzut o parte din aceste paturi care așteaptă să fie livrate: sînt de o execuție ireproșabilă.

— Elevii noștri știu să sudeze, ne spune directorul liceului, prof. Mircea Baldoiu, cunosc bine tehnologia meseriei de lăcătuș și mulți dintre ei, la absolvire, ar putea primi certificat de muncitor calificat.

Lucruri similare aflăm și la Liceul „I. L. Caragiale”.

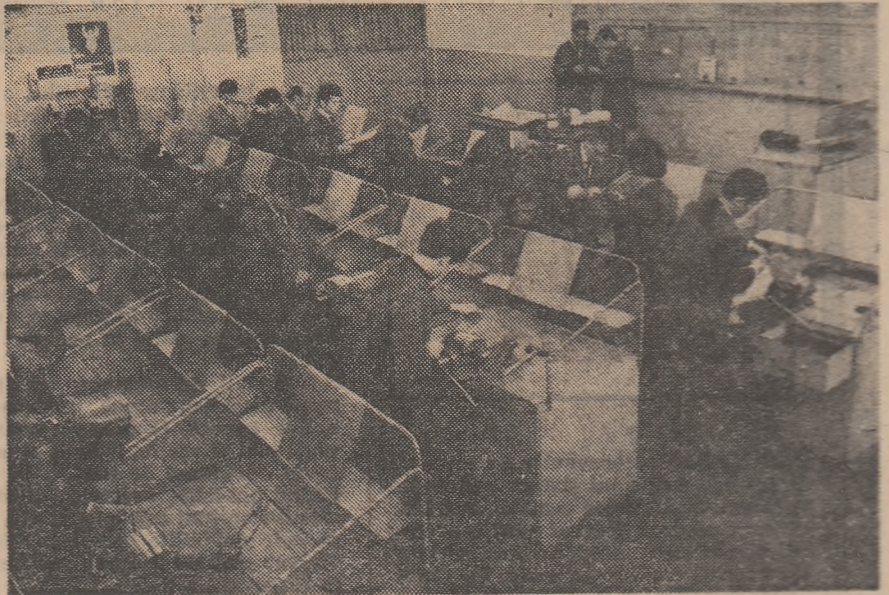
— Cheia unei practici eficiente a elevilor și a însușirii temeinice a unei meserii, pe care tînarul s-o poată exercita după absolvire, constă în unitatea de vederi și de interese ale școlii și ale întreprinderii patrona-

toare — ne spune prof. Elena Mihai, directoarea adjunctă a liceului. Școala noastră este patronată de două întreprinderi: Uzina „Automatică” și întreprinderea „Proiect” — București (ultima, pentru clasele noastre speciale de matematică-fizică). Întreprinderile respective, în special „Automatică”, sînt foarte interesate în colaborarea cu noi: pe de o parte, pentru că elevii noștri, în timpul orelor de practică, preiau unele din sarcinile lor productive, iar pe de altă parte, speră că unii dintre elevii, însușindu-și bine una din meserii, ar putea, după absolvire, să se angajeze la ei.

Începînd cu acest an școlar, de comun acord cu întreprinderile patronatoare, vom elibera absolvenților și atestate pentru meseriile învățate. În caz că nu intră în facultăți, ei se vor putea astfel integra imediat în fluxul productiv din uzină.

— Cum se va face apropierea mai mare dintre școală și întreprindere?

— Simplu: atelierele noastre, din școală, se vor transforma în... secție a uzinei.

Atelier de lăcătușărie

Carențe ce trebuie înlăturate

Ne-am adresat profesoarei Lucreția Șandru, directoarea Școlii generale nr. 19 din Capitală.

— O problemă atît de importantă pentru școala de cultură generală, cum este munca productivă a elevilor, poate fi abordată în fel și chip, fără pretenția de a o epuiza...

— Tocmai de aceea, eu aș zice să stăm de vorbă în principiu despre acest subiect — într-adevăr presant pentru noi — avînd în vedere implicațiile lui în formarea tineretului pe care îl instrui și îl educăm cu scopul de a-l ajuta să se integreze fluxului muncii, după absolvire. În cazul nostru, această relație a funcționat perfect și fructuos. Și, sînt sigură că și în noul an școlar va fi la fel pentru noi. Țin să subliniez însă: am realizat-o noi, cei de aici, fără concursul inspectoratului școlar de sector, cum era firesc. Se pare că tovarășii de acolo au îmbrățișat o lozincă: „Descurcați-vă cum puteți!”. Nu e bine așa. Intră în îndatorirea inspectoratelor școlare să organizeze patronarea școlilor de către întreprinderi. Unii izbutim s-o facem și singuri, dar cei care nu izbutesc? Ministerul nostru ar trebui să pună lucrurile la punct în această privință. Ministerul ar trebui, de asemenea, să grăbească editarea unor programe școlare pentru meseriile cele mai importante măcar. Așteptăm, desigur, și manualele corespunzătoare acestora. Să intrăm în ritm și la această disciplină, ca la toate celelalte!

Dar, să revenim la școala noastră, la ce și cum am făcut noi aici. Sîntem patronați, efectiv, de două întreprinderi: I.R.M.A. și Combinatul de confecții și tricotaje. Iar elevii lucrează în 4 ateliere, la școală, nu prea corespunzătoare, cu toate eforturile laudabile ale mai multor întreprinderi, de a ni le amenaja. Anul trecut ne-au ajutat, în acest sens, I.R.M.A., C.I.R.A., Combinatul de confecții și M.F.A. Băieții lucrează lăcătușărie, electrotehnică, tîmplărie, iar fetele, croitorie. Cu rezultate bune, în special pe planul autodotării atelierelor, școlii chiar.

— Spuneți că atelierele dv., din școală, nu sînt prea corespunzătoare, deși ați făcut eforturi să le amenajați. De ce nu organizați munca productivă a elevilor în chiar incinta întreprinderilor patronatoare?

— Uitam să vă spun: Începînd cu trimestrul al II-lea al anului școlar 1972—1973, școala noastră va funcționa într-un local nou, modern, cu

ateliere special construite și dotate, cu laboratoare de gospodărie. Acolo vom avea, pentru munca productivă a elevilor, condiții ideale.

În întreprindere există avantajul de a lucra în cele mai moderne condiții tehnice. De asemenea, acolo elevii pot învăța, direct de la muncitori, ce înseamnă disciplina muncii, abnegația muncii. Atmosfera dintr-o uzină este într-adevăr pilduitoare și îi poate ajuta pe elevi să se integreze imediat după absolvirea școlii. Dar sînt și inconveniente. Întreprinderile sînt, de obicei, departe de școală. Se pune problema transportării elevilor acolo, care nu e ușoară. Noi am făcut aceasta, anul trecut. Am avut necazuri, mai ales cu elevii clasei a IX-a, dintre care pe unii îi pierdeam în drum spre întreprindere...

Dar să mergem la întreprindere, pentru ca dialogul nostru să fie mai edificator!

La I.R.M.A. am fost primiți de ing. Genică Țigănescu, director adjunct, căruia i-am adresat o întrebare, credeam eu, dificilă:

— Tovarășe inginer, sînteți bucu-roși, dv. întreprinderea, să patronați o școală, în ce privește munca productivă a elevilor?

Răspunsul a fost prompt.

— Foarte bucu-roși! Să vă spun și de ce. De fapt, s-o recunoaștem: sîntem interesați. Noi avem nevoie de cadre, de împrospătarea lor. Or, școala generală, în actuala ei accepțiune, poate deveni pepiniera noastră de cadre, bineînțeles dacă e ajutat. Și noi ne străduim s-o ajutăm. Cunoaștem și prețioasele indicații ale conducerii noastre superioare de partid în acest sens. Ar trebui însă ca ministerele, în lumina indicațiilor de partid, să statuteze, să legisneze patronajul nostru asupra școlilor. Cînd spun aceasta, mă gîndesc la aspectele financiare ale problemei. Merită să fie făcute eforturi pentru ca, așa cum spuneam, ajutînd școlile, ne ajutăm pe noi, recrutîndu-ne cadre. Iată, unii absolvenți ai Școlii generale nr. 19 lucrează acum la noi. Am dori să vină aici cît mai mulți. Avem posibilități de încadrare. În noul an școlar vom privi atelierele pe care le patronăm ca o secție auxiliară a întreprinderii noastre. Sprijinul nostru va putea spori astfel, și material și ca asistență tehnică.

D. RACHICI
H. CÂNDROVEANU

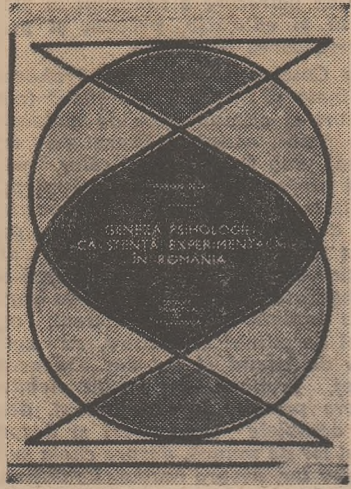

Activități practice în uzină

MARIN BEJAT:

Geneza psihologiei ca știință experimentală în România

E. D. P., 1972

Cu toate marile dificultăți pe care le incumbă construcția unei astfel de istorii a uneia dintre cele mai controversate și spinoase domenii ale științei, autorul reușește — pe baza unor extrem de laborioase cercetări, inițiate cu 15 ani în urmă — să ne ofere o imagine completă și fidelă a genezei psihologiei ca știință în România, urmărind-o în cadrul unei analize a sistemului socio-cultural românesc și integrând-o în același timp în sistemul psihologiei mondiale.

Lucrarea pornește de la surse mai îndepărtate, în care ideile psihologice apar doar ca implicații în opere cu caracter conex (filozofic, pe-

dagogic, medical), pentru ca, pe parcurs, acestea să se purifice treptat și în cele din urmă să se deconteze esența gândirii psihologice cu problematica și metodologia ei proprie.

Partea I (care include primele două capitole) prezintă procesul de emancipare a psihologiei românești de metafizica spiritualistă.

Primul capitol analizează elementele psihologice implicate în primele scrieri filozofice românești, începând cu operele lui Dimitrie Cantemir și încheind cu cele ale gânditorilor iluminiști A. T. Laurian, T. Cipariu, S. Bărnuțiu ș.a. De asemenea, sînt surprinse și reliefate considerațiile de ordin psihologic din antropologiile și manualele de fiziologie ale vremii elaborate de Pavel Vasici (1830), St. Episcopescu (1843) ș.a.

Capitolul II este consacrat gândirii psihologice românești în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (1860—1890), ocupîndu-se în principal, de următoarele aspecte: climatul ideologic reflectat în periodicele epocii („Convorbiri literare”, „Revista științifică”, „Contemporanul” ș.a.); dezvoltarea învățămîntului filozofic, psihologic și medical: contribuția unor iluștri medici (Nicolae Negură, Al Șutzu, Victor Babes) la emanciparea psihologiei de metafizica spiritualistă; rolul lui Titu Maiorescu în dezvoltarea psihologiei ca știință experimentală în România; concepția psihologică a filozofului materialist Vasile Conta; evoluția lui Constantin Leonardescu spre o concepție materialistă în psihologie.

Partea II se ocupă de procesul de constituire a psihologiei ca știință experimentală în România.

Capitolul III, cel mai întins și cel mai dens capitol al cărții, prezintă perioada 1890—1920, analizînd critic activitatea de elaborare a primelor cursuri de psihologie experimentală ținute în țara noastră, activitatea de cercetare teoretică și experimentală, munca asiduă de promovare și consolidare a psiho-

logiei științifice întreprinsă de pionierii psihologiei experimentale din România: Eduard Gruper de Iași, Constantin Rădulescu-Motru de Ia București, Nicolae Vaschide, Dimitrie Nădejde ș.a. Sînt prezentate apoi contribuțiile psihologice ale unor savanți români din științele conexe: fiziologul Ion Athanasiu, neurologul Gheorghe Marinescu și endocrinologul Constantin Parhon.

Capitolul IV urmărește dezvoltarea psihologiei în România după primul război mondial (1921—1930) și analizează activitatea cu totul remarcabilă, desfășurată, în vederea cristalizării psihologiei ca știință aplicată, de către Constantin Rădulescu-Motru, în cadrul laboratorului de psihologie experimentală de la Universitatea din București, de către Florian Ștefănescu-Goangă, în cadrul Institutului de psihologie de la Universitatea din Cluj. Capitolul consemnează și preocupările științifice și didactice din domeniul psihologiei sociale ale lui Mihai Ralea.

În urma analizei obiective efectuate de autor se degajă concluzia că psihologia românească nu a adăugat pasiv, ci a asimilat creator cuceririle psihologiei mondiale, ca o serie de idei psihologice au apărut înainte de a fi fost formulate în străinătate, ca o mare parte din cercetările și ideile psihologilor români de la sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX continuă să fie actuale și interesante și astăzi.

Lucrarea — unică de acest gen — pe care am prezentat-o este de un real folos pentru studenți și profesorii de psihologie, pentru istorici, filozofi, pedagogi. Lucrătorii din domeniul pedagogiei găsesc în paginile cărții numeroase și interesante referiri în legătură cu istoria manualelor școlare și a cursurilor universitare, cu dezvoltarea pedagogiei și psihologiei românești.

ION MINZAT

Tineretul și muzica ușoară

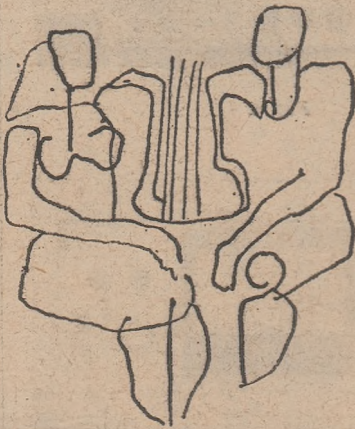
„Învățul și dezvoltatul” se numea articolul trecut și, cînd scriam acele rînduri, mă refeream la rolul pe care școala trebuie să-l aibă în combaterea unor mentalități adînc și, cîteodată, prea adînc înrădăcinate în conștiința tineretului. Se vorbește adesea despre „invazia” muzicii ușoare și despre atracția pe care ea o exercită asupra tineretului. O putem oare combate? Pe ce cale sau, mai bine zis, pe ce căi? Dar oare e nevoie să o combatem? Poate oare adolescentul de astăzi să facă abstracție de acest compartiment al universului sonor care ne înconjoară și chiar ne asaltează? Fără îndoială, nu. Ar însemna să ducem politica struțului dacă n-am recunoaște că muzica ușoară formează una din componentele vieții moderne, că ea este cea care se adresează sufletului, îl cucereste instantaneu, îi oferă posibilitatea destinderii, îl face să viseze, să se bucure. Sigur, în ultimii ani mai ales muzica ușoară a cunoscut și forme aberante de pulverizare a melodiei, dîndu-se prioritate unor ritmuri extravagante, strigătului, lipsei de rigoare. În loc să se adreseze sufletului, muzica ușoară începe să se adreseze din ce în ce mai mult simțurilor și anume simțurilor primare și nu o dată instinctelor. Cum se explică totuși că muzica ușoară „prinde” atît de repede și exercită o influență atît de tiranică asupra tineretului? Dacă vom spune caracterul ei larg accesibil, vom avea senzația că sîntem autorii unei adevărate tautologii. Muzica ușoară ni se impune aproape fără voința noas-

tră și peste voința noastră. Ea, mai ales de cînd mijloacele audio-vizuale au o asemenea circulație, are o răspîndire nelimitată. Și cînd e de bună calitate nu-i putem obiecta nimic. Să mai adăugăm și faptul că muzica ușoară este lansată și prezentată de vedete care au atributul de a fi foarte apropiate mediei comune a spectatorilor, iar cînd o depășesc sînt extrem de atrătoare prin frumusețea sau ținuta lor. Pe cînd un concert de muzică grea are, în ceea ce privește actul interpretativ, o reală severitate, de la costumație pînă la gestică și, în afara emoției artistice a lucrării respective, nu prezintă decîttributele solemnității, unul de muzică ușoară dă impresia unei depline familiarități. A blama și a anatemia genul ca atare este cel mai simplu lucru din lume. Numai că astfel riscăm să creăm în rîndurile adolescenților reacția inversă. Și așa ei suspectează generația mai vîrstnică de conservatorism și scleroză, de neputința de a ține pasul cu trepidăția ritmurilor moderne, de cantonare în universuri desuete. Ceea ce am putea face ar fi, în primul rînd, încercarea de a disjunge cu tact și cu pricepere ceea ce reprezintă adevărata muzică ușoară — o componentă a vieții noastre care are partea ei, deloc lipsită de importanță — la înseninarea și destinderea ei și între ceea ce reprezintă un spectacol de-a dreptul degradant și înjositor. Adică aș spune să încercăm să-l facem pe adolescent să înțeleagă noblețea mu-

zicii ușoare, frumusețea ei și să o prețuiască pe cea adevărată. Dar, în același timp, să-i educăm de asemenea manieră gustul încît să știe că aceasta nu reprezintă singura formă de manifestare a frumosului muzical, că ea este numai o treaptă sau numai o latură a lui și că de aici încolo începe adevărata înțelegere a muzicii care ne poate oferi satisfacții mult mai adînci, mult mai trainice și de o înfinită amploare a simțirii. Să nu stabilim raporturi antagonice, ci să facem să înțeleagă deosebirea între ceea ce este efemer și ceea ce este permanent.

Dar aceasta nu este valabil numai pentru muzică.

VALERIU RĂPEANU

Biblioteca personală

Într-un mai vechi roman de anticipație *L'An deux mille quatre cent quarante* (1770), Louis Sebastien Mercier, autor cunoscut încă pe vremea Revoluției franceze, își plasează eroii într-o bibliotecă a viitorului. Acestea descoperă, stupefiiți, în locurile vastelor depozite cu milioane de cărți, o singură încăpere cu vreo două sau trei mii de volume — tot ceea ce mai rămăsese, la acea dată, din cultura scrisă a omenirii. La întrebările precipitate ale vizitatorului, custodele îi explică liniștit că bibliotecile trecutului conțineau acumulații extravagante de repetări ale acelorași idei, multe cărți mediocre sau slabe, pentru că „unii autori începeau mai întîi să scrie și pe urmă să gîndescă”.

Tema, reluată de un Jorge Luis Borges în povestirea *Biblioteca Babilon*, rămîne, credem noi, la fel de actuală și într-o discuție despre ceea ce trebuie să fie o **bibliotecă personală**.

Noi vom începe prin a da cîteva exemple.

Primul mi-l oferă **biblioteca intim-plătoare**, cea adunare eterogenă de publicații, achiziționate fără nici o noimă și aliniate hațliu pe raft: „Fluturii, prietenii omului”, alături de, să zicem, „Anuarul căilor ferate pe 1929”. Al doilea exemplu este **biblioteca ornamentală**, foarte îngrijită, ștersă des cu cirpa, dar foarte puțin consultată. Pur decorativă, ea este mîndria proprietarului ei, care, pentru a o înfrumuseța, o „completează” cu fel de fel de bibelouri, mlîieuri și alte brizbizuri, ca și cum un raft plin de cărți, fără nimic adăugat, nu ar fi frumos în sine. În sfîrșit, **biblioteca conglomerat**, foarte bogată, dar într-o neorînduială desăvîrșită, refacă, la scară mai mică, un fel de infernal cărților, în care proprietarul caută cîte o zi ca să găsească o carte, sau să nu o găsească deloc.

Pentru a avea o bibliotecă personală suficient de bogată și, în același timp, funcțională, trebuie să fim de acord, de la bun început, cu un principiu: nu vom pune în rafturi cărțile care „ar merita să fie citite” sau „ar fi bine să le avem” (criterii totdeauna labile), ci numai publicațiile la care apelăm cel mai des și fără de care nu ne putem desfășura activitatea zilnică de studiu.

Din rîndul acestora un prim loc îl ocupă **lucrările generale de referință**: dicționarele lingvistice, biografice sau „de domenii”, o enciclopedie bună, repertorii bibliografice ale specialității, culegeri tematice, publicațiile de sinteză și rezumative, ghiduri documentare etc. Vin apoi **cărțile profesunii** (tratate, monografii, manuale și alte publicații, bineînțeles, cu obligația verificării și primenirii lor periodice). În fine, **lucrările de cultură generală** (nu exclusiv cărți de literatură, cum, din păcate, se înțelege de către mulți, ci „introduceri” sau lucrări mai ușoare din domenii care nu fac parte din aria specialității noastre, istorii ale culturii, științei, tehnicii, artei, filozofiei, științelor economice etc., precum și publicații din unele discipline sau domenii interdisciplinare noi, cum ar fi cele privind teoria sistemelor, informatica, gestiunea științifică, tehnicile moderne de documentare etc).

Grijă pentru selectivitate și spiritul de ordine trebuie arătate și față de arhiva proprie, conținînd notele de lectură (aranjate în casete sau bibliorafuri), fișierele de studiu, mapele de extrase sau fotocopii. Acestea, alături de cărți, formează **instrumentarul** absolut indispensabil oricărei activități de durată în spațiul pe care ne place să-l numim „laboratorul muncii noastre intelectuale”.

COSTACHE OLĂREANU

ÎNVĂȚAREA ÎN GRUP A MATEMATICII

Ancheta pe care am organizat-o în patru clase a XI-a m-a dus la concluzia că în momentul verificării cunoștințelor circa 60% din numărul elevilor sînt parțial sau total pasivi. Cauzele sînt diferite. Unii nu au reușit să învingă starea emoțională care precede verificarea, alții „au văzut” rezolvarea problemei și s-au mulțumit cu atât, fiindcă, oricum, „problema va fi rezolvată la tablă”. O altă deficiență a lecțiilor de tip „mixt” (pe care le țineam) era că se verificau cunoștințele care de fapt nici nu fuseseră însușite. Pierdusem din vedere un lucru elementar, anume succesiunea etapelor în procesul de învățămînt: predarea cunoștințelor, înțelegerea lor de către elevi, aprofundarea lor și numai după aceea verificarea însușirii lor. De aici a decurs faptul că în clasele neomogene ca nivel de pregătire (majoritatea claselor), o parte a elevilor poate să aplice cele învățate, în timp ce ceilalți au ajuns doar la înțelegerea materiei sau nici pînă acolo.

Am reflectat asupra modului în care aș putea să-mi obișnuiesc elevii cu o activitate independentă, pentru a le dezvolta atât capacitatea de înțelegere, cit și setea lor de cunoștințe.

Am trecut la lecția de tip „pur”, adică la lecția de comunicare a cunoștințelor și de aplicare a lor.

În partea de aprofundare a cunoștințelor și la lecțiile de aplicare am dat probleme întregii clase, pe care elevii le-au rezolvat independent. Dacă vreun elev întâmpina dificultăți în rezolvarea problemelor, interveneam. Acestui principiu l-am pus pe crearea unei atmosfere de lucru. După un anumit timp am controlat corectitudinea rezolvărilor, mi-am consemnat greșelile frecvente, asupra cărora am atras atenția întregii clase. Astfel, am reușit să formez la elevi deprinderea de lucru independent, fapt care conferă lecției varietatea și îi determină pe elevi la un efort susținut.

Mai tîrziu, la lecțiile aplicative, am trecut la predarea diferențiată, lucru pe care l-am realizat prin activitatea pe grupe.

Am împărțit clasa în două grupe, A și B, după criteriul nivelului de

cunoștințe atins atunci de fiecare elev. Opțiunea pentru o grupă sau alta am făcut-o împreună cu elevii, uneori. Astfel s-a întîmplat ca unii dintre elevii care au fost incluși în grupa A să treacă în cealaltă grupă, sau invers, la cererea lor. Prin această repartizare, elevilor mai slabi li s-a creat posibilitatea de a recupera rămînerea în urmă, iar cu cei buni s-a început pregătirea treptată pentru examenele de admitere în învățămîntul postliceal.

După verificarea temelor pentru acasă, elevilor din grupa A le-am desemnat (din manual sau din culegerea de probleme) 2-3 probleme, pe care le-au rezolvat independent în cursul orei.

Cu elevii grupei B am rezolvat la tablă probleme mai ușoare, urmărind înțelegerea și adîncirea cunoștințelor învățate, după care le-am dat și acestora probleme, pe care le-au rezolvat independent.

Apoi, am trecut la controlul și îndrumarea muncii elevilor din grupa A, după care am făcut aceiași lucru cu cei din grupa B.

Temele pentru acasă la fel le am dat conform nivelului grupei.

La sfîrșitul orelor de aplicare am examinat și notat un număr de 2-3 elevi. Aceștia fuseseră desemnați chiar de la începutul orei; am urmărit activitatea lor în tot cursul orei. Faptul că nota s-a acordat abia la sfîrșit a determinat și o altă atitudine din partea lor. Au devenit mai calmi, au abordat problemele de rezolvat cu mai multă siguranță, cu mai mult interes.

Verificarea frontală am făcut-o la un interval de 2-3 săptămîni, prin rezolvarea unor probleme de recapitulare pe capitole, diferențiate ca grad de dificultate pe grupe, ceea ce a oferit o imagine fidelă asupra progreselor realizate de fiecare elev.

Într-un an școlar am rezervat pentru verificare 23-30 de ore, din care 12 le-am destinat lucrărilor de control, capitolul: studiul funcțiilor (de o oră), celelalte fiind ore de verificare orală. În felul acesta, am reușit „să salvez” aproximativ un număr de 50 de ore, pe care le-am folosit pentru aprofundarea și lărgirea celor învățate.

După doi ani de experimentare în

revistele de specialitate de peste hotare am descoperit articole care dezbăteau utilitatea activității pe grupe. Pe această cale, am aflat că metoda mea a fost experimentată deja în alte părți și că deci eu sînt pe un drum bun. Atunci m-am hotărît să-mi continui experimentul, pentru a demonstra eficiența sporită a lecției de tip „pur” și a activității pe grupe față de lecția de tip „mixt”.

În anul școlar 1966-67 am predat în două clase a XII-a, unde circa 25% din totalul orelor le-am desfășurat prin activitatea pe grupe.

Intrucît la primul experiment am aplicat în ambele clase tipul „pur” și activitatea pe grupe, nu am avut clasă-martor pentru a putea confrunta rezultatele obținute. Acest lucru l-am realizat în anul școlar următor, cînd am predat în trei clase a XI-a (A, B, C).

Am ales din nou capitolul „Studiul și reprezentarea funcțiilor”, el fiind un capitol recapitulativ al analizei matematice la clasa a XI-a. Am mai urmărit și compararea rezultatelor acestui experiment cu cele din anii precedenți.

Capitolul respectiv l-am predat în fiecare clasă în același număr de ore, însă în clasa a XI-a A am organizat lecții de tip „mixt”, în clasa a XI-a B, lecții de tip „pur” (ore de comunicare a cunoștințelor și de aplicare), iar în clasa a XI-a C, am organizat tot lecții de tip „pur”, dar activitatea pe grupe am folosit-o numai la orele aplicative.

Rezultatele experimentului sînt în evidență eficacitatea metodei întrebunțate în clasa a XI-a C; în clasa a XI-a A, media anuală a fost 6,80; media lucrărilor de control — 7,60 ($\Delta = 0,80$); în clasa a XI-a B — 6,20, respectiv 7,30; deci, $\Delta = 1,10$, iar în clasa a XI-a C — 6,40, respectiv 8,07; deci $\Delta = 1,67$.

Experimentul dovedește că orele de matematică de tip „mixt” au o eficiență mai scăzută. Prin aplicarea tipului de lecție „pur” și a activității pe grupe, chiar elevii care nu dovedeau aptitudini pentru matematică au înțeles că ea nu le este inaccesibilă. Prin acest tip de lecție se poate obține antrenarea lor în procesul înțelegerii și însușirii materiei.

MIHĂLY BÓGOZI

„Olimpicii”

la odihnă activă

Taberele de profil, ale elevilor, a-funse în acest an la a X-a ediție, înregistrează un bilanț foarte rodnic prin promovarea unor forme eficiente de petrecere a timpului în mod plăcut și educativ, precum și prin diversificarea profilului.

La Costinești, pe Valea Prahovei, la Sinaia și Bușteni „olimpicii” (cîștigători ai olimpiadelor de matematică, fizică, chimie, literatură română), sub îndrumarea celor mai buni profesori din țară, au avut posibilitatea să-și aprofundeze cunoștințele dobîndite. În tabără, s-au organizat prelegeri, ținute de cadre didactice universitare, de specialiști de la institutele de cercetări, s-au organizat întîlniri cu academicienii, oameni de știință și cultură, cu activiști de partid și de stat. Cu acest prilej, invitații au vorbit elevilor despre primele lor începuturi, despre actualele preocupări și despre stilul lor de muncă, despre cheia succeselor lor, despre realizările obținute în ultima vreme în domeniul științelor matematice, fizice și chimice pe plan mondial, despre contribuția oamenilor de știință români la dezvoltarea acestor științe, despre aplicarea cuceririlor științei și tehnicii românești în producție, în economie.

Profilul taberelor pentru elevii cîștigători ai concursurilor școlare s-a diversificat și mai mult în acest an. Într-o tabără specială, organizată pe litoral, în cursul lunii august, s-au întîlnit elevii care au făcut parte din loturile Olimpiadelor internaționale de matematică, fizică, chimie și limba rusă.

Un fapt inedit pe linia diversificării taberelor de profil îl constituie taberele-concurs, organizate, în acest an, la Bușteni și Timișoara. Spre deosebire de celelalte tabere care au cuprins, de regulă, cîștigătorii concursurilor respective, în tabăra de la Bușteni s-a desfășurat faza republicană a concursului de economie politică, iar la Timișoara cea a concursului de biologie.

La Bușteni, în perioada 16-29 iunie, a avut loc faza finală a concursului de economie politică, la care au participat 280 elevi de la liceele de cultură generală și de specialitate, selecționați din cei peste 6 000 participanți la faza pe școală. În prima săptămîină, elevii au participat la unele consultații în cadrul cabinetului de științe sociale de la liceul din localitate, au ascultat unele prelegeri și expuneri ținute de activiști de partid, de profesori universitari de la Academia de Studii Economice, au primit răspunsuri la întrebările puse. În cea de a doua săptămîină, s-a desfășurat concursul și au avut loc unele acțiuni cu caracter politico-educativ și recreativ.

Concursul de biologie desfășurat în tabăra de la Timișoara a cuprins 200 de elevi, premianții I, II și III la faza județeană a acestui concurs. Timp de o săptămîină înaintea concursului, elevii au efectuat lucrări practice în laboratoarele Universității, la Institutul agronomic, Institutul medicofarmaceutic, la Stațiunea republicană a tinerilor naturaliști, sub îndrumarea unor cadre de specialitate de la instituțiile de învățămînt din Timișoara. De asemenea, au fost efectuate unele deplasări la rezervațiile naturale din apropierea localității. Pentru a accentua caracterul practic, aplicativ al cunoștințelor elevilor, concursul a cuprins pe lîngă probleme teoretice, și o probă practică. În cursul probelor practice elevii, repartizați pe discipline (botanică, zoologie, anatomie și fiziologia omului) și ani de studii, au efectuat disecții, determinări de specii și plante etc., au întocmit schițe în legătură cu lucrările efectuate.

Completarea programului taberei cu excursii și drumeții în localitate și împrejurimi, participarea elevilor la acțiuni patriotice împreună cu tinerii din localitățile respective și la alte activități politico-educative și cultural-artistice sporesc cu mult valoarea educativă a acestor acțiuni.

IOAN BĂRNA

INOVATORII

Elevii construiesc aparate electrice

— La Grupul școlar „Unirea” (din Capitală), invențiile și inovațiile au devenit o preocupare permanentă a elevilor și profesorilor, ne relatează directorul Petru Marius Dranca.

— Am observat, replicăm noi. La „Colțul inovatorilor”, aflat în holul școlii, sînt prezentate multe aparate și dispozitive originale...

— Sînt numai o mică parte, a precizat interlocutorul nostru.

Întrerupînd aici dialogul început, la rugămîntea noastră, ne-au fost prezentate două aparate electronice realizate de către elevii Grupului școlar „Unirea” după proiecte originale, sub conducerea și directă îndrumare a profesorului de electroradiofizică, Petru Marius Dranca. Menționăm că ambele aparate au fost bine apreciate de specialiști la „Expo '72 — munca și creativitatea în învățămînt”. Primul, un instrument electronic universal (fig. a), destinat măsurărilor, are multiple întrebunțări: poate fi folosit ca voltmetru pentru curent continuu (pînă la 1 000 V) și alternativ (pînă la 300 V), ca ohmetru (este capabil să măsoare rezistențe între 0,5 ohmi și 10 megohmi), precum și ca indicator de nul, calitate care îl plasează printre cele mai moderne dispozitive de acest gen din lume. Aparatul funcționează cu trei tu-

buri electronice și valorează circa 5 000 lei valută (nu este produs în țară). A fost construit în luna iunie 1972 și prezentat ca proiect

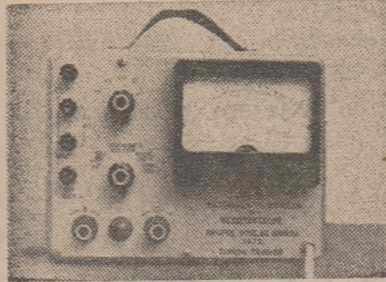

Fig. a

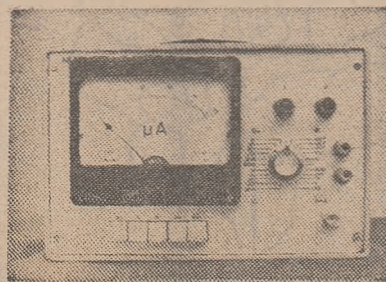

Fig. b

de diplomă al elevului Simion Teodor, în prezent maistru la

uzinele „Electronica”. Este folosit în laboratorul de electronică al școlii.

Al doilea (fig. b), un multimetru electronic — instrument universal de mare precizie, folosit pentru măsurarea tensiunilor și rezistențelor, complet tranzistorizat — se compune din șase tranzistori și patru diode semiconductoră. Funcționează în curent continuu (între 1-1 000 V) și în curent alternativ (între 1-250 V). Lucrează, de asemenea, între 0,1-1 000 mA și măsoară rezistențe între 1-100 000 ohmi. A fost construit de către fostul elev A. Grigorescu. În prezent, este utilizat în laboratorul școlii pentru măsurători de mare precizie. Fiind unicat (nici acesta nu se produce în țară), aparatul valorează circa 10 000 lei valută. De remarcat este faptul că cele două aparate construite prin autodotare, folosesc în exclusivitate piese de producție autohtonă, furnizate de către întreprinderile I.P.R.S. Băneasa, „Electromagnetica”, „Electronica” etc.

— Ce anume v-a determinat să construiți aparatele?

— Necesitatea de a dota laboratoarele școlii cu instrumentele cele mai moderne, de a lega strîns învățămîntul de știință și de muncă.

B. CONSTANTIN

Noi capitole în predarea matematicii

După cum se știe, în prezent se fac eforturi pentru includerea în programa de matematică din licee a unor capitole și noțiuni, care s-au dovedit de o mare actualitate în cunoașterea realității și de eficiență sporită în sectoarele principale ale activității umane: logica matematică, calculul probabilităților și statistica matematică, noțiuni de informatică și cercetare operațională, noțiuni de programare linară și de teoria grafurilor, noțiuni de mecanică, mașini de calcul și limbaje de programare etc. Deoarece o bună parte din aceste noi capitole de matematică lipsesc din formația universitară a multora dintre cadrele cu o bogată experiență la catedră, sînt necesare o serie de măsuri menite să asigure o îndrumare mai dinamică a perfecționării cadrelor în domeniile legate de elementele nou introduse (bibliografii, lecții, indicații și consultații prin intermediul publicațiilor pedagogice, al revistelor Societății de matematică, al programelor televiziunii școlare). Trebuie manifestată mai multă inițiativă pentru acest cadrelor și al elevilor la mașinile de calcul ale întreprinderilor, în vederea sporirii funcționalității unor cunoștințe legate de aplicațiile practice ale matematicii.

Apreciem că nota explicativă și îndrumările metodice din programa actuală a liceului de cultură generală perseverență în privința sporirii caracterului funcțional al cunoștințelor matematice, pentru realizarea unui învățămînt formativ și aplicativ. Concepția legării teoriei matematice de viața străbăte în mod stăruitor recomandările programei, în concordanță cu realitățile pedagogice contemporane. Această concepție se constituie azi ca o necesitate și posibilitate, la care putem răspunde la clasă în mod corect, prin: introducerea unor elemente de metodă noi, care au o importanță prioritară în cercetarea și modelarea științifică, în tehnică și economie, în practica social-politică actuală; aplicarea din acele domenii ale disciplinei școlare, care apelează insistenț la relațiile și structurile matematice; procesul muncii productive sau al activităților practice de profil laboratoric în ateliere-școală sau în laboratoare etc.

Programa claselor reale, mai puțin încărcată în acest an școlar, ne va permite să asimilăm și să încorporăm mai activ în metodologia lecției concepția învățămîntului problematizant, elevul devenind subiectul, cercetătorul activ, căruia i se creează situații prin care să descopere sau să redescopere adevărurile întinse în procesul învățării. Introducerea prin planul de învățămînt din acest an școlar a activităților facultative pe obiecte, solicită experienței noastre o soluție teoretică și practică, în primul rînd, în direcția alcătuirii unor programe de matematică pentru desfășurarea acestor activități la secția reală. Sînt, desigur, posibile, multe variante ale unor astfel de programe, care trebuie să depindă în mare măsură de aspirațiile și pregătirea elevilor. Credem însă că este necesar ca, în alcătuirea lor, să ținem seama și de faptul că elevii secției reale vor fi parteneri cu drepturi egale în orientarea spre diversele activități post-liceale, alături de cei care parcurg în cadrul liceului o programă experimentală mult mai actuală. Această orientare ar putea să includă, în primul rînd, o parte din domeniile prevăzute în programa experimentală, care au un pronunțat caracter aplicativ. De asemenea, se

pot introduce o serie de teme legate de simbolismul matematic și de tehnicile de calcul, de existență și unicitate, de comensurabilitate etc. Pot fi reluate și unele teme privind aprofundarea unor capitole din programă, care au fost simțitor restrînse, sau cărora li s-a acordat un număr redus de ore. Ar fi oportunitate să considerăm aici necesară și problema unor teme aplicative legate de existența laboratoarelor de matematică. Pentru activitatea facultativă din anul I — aceasta se referă și la anul I al claselor experimentale — s-ar putea introduce încă din primele două trimestre o serie de teme de logică matematică: propoziții logice, operații și proprietăți ale operațiilor logice, unele formule relative la calculul cu propoziții logice, cuantificatorii „oricare ar fi” și „există”, reguli de negație etc., cu exemplificările necesare, pe baza elementelor de algebra și geometrie studiate.

În legătură cu noțiunile de structuri algebrice, care apar în diferite capitole ale programei începînd cu primul capitol de algebra din anul I și încheind cu ultimul capitol de algebra din anul IV, se impune atenției noastre o grijă deosebită pentru a încorpora aceste noțiuni, odată întinse, în studiul matematicii, la algebra, analiză și geometrie, pe tot parcursul școlii. Aceeași situație se impune și în parcurgerea programei experimentale, unde în anul IV, acest capitol nu mai apare deloc, deși prezenta unor sinteze pe această temă credem că ar fi necesară.

Pe viitor vor fi necesare programe sau recomandări detaliate pentru îndrumarea activităților facultative și, de asemenea, o serie de lucrări pentru profesori și pentru sprijinirea muncii independente de informare a elevilor. Deoarece programa secției reale este în același timp parte componentă obligatorie a programei pentru clasele speciale de matematică, considerăm că parcurgerea sa la aceste clase trebuie să se realizeze mai dezvoltat, reincludînd, în unele cazuri, o serie de noțiuni și paragrafe, teoreme și demonstrații de teoreme care au fost scoase din activitatea claselor reale.

GH. RIZESCU

Muncă bine organizată

Spre deosebire de alte perioade ale anului școlar, în etapa de pregătire a deschiderii cursurilor, etapa pe care o parcurgem în aceste zile, munca de organizare trebuie să se afle pe primul loc în atenția directorului de școală, întrucît de felul în care el rezolvă acum problemele organizatorice depinde în- suși ritmul activității în întregul an.

O atenție deosebită merită acum problemele privind baza materială: finisarea construcțiilor sau a reparațiilor localului de școală, a atelierelor, laboratoarelor, sălilor de clasă, mobilierului; se impune o ultimă revizie și punerea la punct a materialului didactic de care dispune școala, pe care l-a primit în vară sau pe care trebuie să-l mai procure. Experiența bună a multor școli, angrenate în întrecerea dintre elevi pentru punerea la punct a școlii în vederea deschiderii cursurilor, poate fi folosită din plin, organizîndu-se bine activitatea copiilor și tinerilor pentru pregătirea propriilor clase, ateliere și laboratoare, a materialului didactic etc. Această acțiune ce culminează în săptămîna pregătitoare a deschiderii cursurilor poate să aducă mari economii școlii, dar, ceea ce este mai important, procură elevilor o mare satisfacție, le stimulează grija pentru bunurile la care au lucrat direct, împreună cu învățătorii și profesorii lor. Aici aș vrea să subliniez că acolo unde colectivele de elevi au luat în primire sălile de clasă în care învață, împreună cu întregul mobilier și au veghiat la buna lor păstrare, procedeul s-a dovedit eficient atât economic, cît și educativ. După părerea mea, această experiență ar trebui cel puțin largită, dacă nu generalizată.

După cum se știe, problemele foarte importante ridică repartizarea elevilor în clase, operație care se

efectuează tot în această perioadă. De fapt, aici este vorba nu numai de o problemă „tehnică”, de organizare, ci și de una de etică profesională, întrucît nerezolvarea ei echitabilă face să predominie într-o clasă elementele slabe și indisciplinate care, prin numărul lor, pot influența negativ și pe cele bune, și creează mari dificultăți profesorilor repartizați la asemenea clase.

Desigur, multă bătaie de cap dă, și e normal să fie așa, stabilirea diriginților, repartizarea celorlalte sarcini în cadrul școlii sau pentru activitatea extrascolară — întrucît fiecare om trebuie plasat la locul potrivit, solicitat în mod echitabil atît în raport cu ceilalți colegi, cît și cu sarcinile ce revin pe întregul colectiv. Numai așa directorul se poate dedica în cursul anului școlar unei munci calitativ superioare de îndrumare și de control.

În aceste zile se desfășoară și activitatea de procurare a manualelor. În legătură cu această activitate, apar adesea neajunsuri. În multe cazuri, în anii trecuți, această sarcină a fost lăsată pe seama unui singur om care, cu toată grija, cu toată străduința, nu a putut să facă față problemelor ivite, ceea ce s-a soldat cu întîrziere în distribuirea cărților. Cred, de aceea, că este mai normal să antrenăm în această muncă 2—3 persoane — nu numai una.

Asigurarea programelor școlare și alcătuirea planificării calendaristice a materiei fac parte din aceleași probleme care se rezolvă înainte de deschiderea școlii. La unele obiecte au apărut programe noi sau modificări în programele existente. Conducerea școlii trebuie să vegheze ca profesorii să ajungă în posesia acestor instrumente de lucru, ca noutățile să se reflecte în planurile lor calendaristice.

În sfîrșit, printre cele mai importante probleme organizatorice legate de deschiderea anului se cere amîntită și alcătuirea orarului. Cunoaștem că, în special în școlile mari, cu mai multe clase paralele, alcătuirea orarului nu este o treabă ușoară: tocmai de aceea, orarul se alcătuește din vreme și cu toată grija, în sensul respectării curbei de efort la care sînt supuși elevii în cursul unei zile sau în cursul săptămîinii. Este foarte necesar să combatem acele practici după care orarul se întocmește în funcție de interesele personale ale unor cadre didactice.

Procurarea imprimatelor de cancelarie și de birou specifice școlii, punerea la punct a bibliotecii, asigurarea combustibilului etc. Vin să se adauge în aceste zile tuturor problemelor organizatorice care trebuie rezolvate și perfectate încă înainte de deschiderea cursurilor.

Munca de conducere a școlii poate fi desfășurată în bune condiții numai în măsura în care însăși activitatea directorului, a adjunctului și a celorlalți membri ai colectivului de conducere este bine organizată. De aceea, încă dinaintea începerii școlii, este bine să se stabilească sarcinile concrete, să se dea delegările necesare pentru fiecare dintre membrii colectivului de conducere.

Toate acestea trebuie să se reflecte în planul general de activitate al școlii elaborat de conducere, care sub formă de proiect, este pus în discuția întregului colectiv al școlii și aprobat de consiliul pedagogic. În acest fel, planul de muncă este emanția întregului colectiv. O dată planul aprobat, trebuie să se treacă la aplicarea lui riguroasă, încît încă de la prima oră de curs a anului școlar să se lucreze în mod organizat.

ION GH. CĂRMU

Ne mai despart cîteva zile de desfășurarea cadrelor didactice care se vor desfășura între 11 — 12 septembrie, avînd ca temă „Perfecționarea organizării și desfășurării lecției”. Ele se vor ține pe specialități înscrise. În cadrul constăturilor, vor fi prezentate lecții-model, se vor analiza metode și procedee eficiente care să ducă la dezvoltarea gîndirii elevilor, la stimularea interesului acestora pentru învățatură.

Pe lângă tema de bază, participanții vor consulta programele școlare, vor întocmi tematica cercurilor pedagogice, planurile calendaristice pentru anul școlar etc.

La nivelul județelor, se vor organiza ședințe operative de lucru cu toți directorii școlilor generale și liceelor, unde se vor stabili sarcinile ce revin școlii în urma Conferinței Naționale a partidului din luna iulie a.c.

La constăturile din zilele de 11 — 12 septembrie vor participa, în mod obligatoriu, și profesorii școlilor profesionale și liceelor de specialitate, care predau cultura generală; pentru profesorii de științe sociale, sînt prevăzute constături separate.

Întreprinderea Metalotehnică din Tirgu-Mureș tutează Liceul „Al. Papiu Ilarian”. Astfel, liceul a fost înzestrat cu un atelier pentru montări de subsansamble de tricotaaj, Liceul „Unirea”, din aceeași localitate, a recurs și la o altă modalitate: întreprinderea Electro-Mureș asigură elevilor posibilitatea de a lucra în regim normal de opt ore. Liceul nr. 5, prin întreprinderea U.R.A., pregătește elevi în diferite specialități auto (conducere, mecanică, întreținere etc.).

Elevul Călin Rădulescu din anul IV al Liceului din Roșiori de Vede este autorul a patru invenții brevetate: Aparatul pentru verificarea cunoștințelor, Recuperatorul de căldură, Dispozitivul de alarmă pentru securitatea documentelor de valoare adaptat la valiză, Aparatul electronic pentru predarea și verificarea funcțiilor trigonometrice. Două dintre ele au fost expuse la Tirgul internațional al invenției de la Tokio din anul 1971, unde țara noastră a prezentat 6 invenții. Aparatul electronic pentru verificarea și predarea funcțiilor trigonometrice s-a bucurat de unanime aprecieri la recenta expoziție „Practica și creativitatea în învățămînt”. Aparatul reprezintă un material didactic valoros, întrucît oferă posibilitatea de a evidenția automat valorile și variațiile a patru funcții trigonometrice: sinus, cosinus, tangentă, cotangentă corespunzătoare anumitor unghiuri.

Pentru invențiile sale, Călin Rădulescu a primit premiul de originalitate la concursul Minitehnic și s-a situat pe locul II pe țară la concursul organizat de revista, „Știință și tehnică” în anul 1969. Menționăm că elevul a obținut și locul II pe țară la concursul de filme tehnice realizate de elevi, care a avut loc la Timișoara.

La Sighișoara, complexul Faianța a construit un ansamblu de ateliere pe lângă Școala generală nr. 3, o adevărată „uzină”, creată după specificul fabricii. Tot la Sighișoara, întreprinderea Textila își pregătește viitoarele cadre dintre elevii Școlii generale nr. 1. De asemenea, la Tîrnăveni, s-au amenajat, tot pentru elevi, două ateliere de sticlărie și faianță cu tehnologia identică din uzinele respective.

Anul acesta a văzut lumina tiparului o valoroasă monografie, reflectînd, în cele peste 500 de pagini, activitatea de cinci decenii a unuia dintre cele mai prestigioase instituții școlare din țara noastră: Liceul „Emanuil Gojdu” din Oradea.

Cititorul ia cunoștință, parcurgînd această lucrare, de începuturile liceului, de activitatea profesorilor, a tuturor slujitorilor acestei școli, dedicată instrucției și educației multilaterale a elevilor de pe meleagurile bihorene, români, maghiari și alte naționalități.

Monografia se bazează pe un material arhivistic bogat, pe datele cuprinse într-o suită de anuare ale liceului din perioada interbelică, precum și pe numeroase evocări personale ale foștilor elevi și profesori, însoțite de o serie de investigații ale autorilor în completarea documentelor din arhiva școlii. Volumul a fost alcătuit de profesorii Teodor Neș, Iosif Sălăgean și Emil I. Roșescu, și este prefațat de prof. univ. Mireea Malița, ministrul educației și învățămîntului.

La Cladova și Șistarovăț, localități cu rezonanțe istorice, a fost organizată de către Consiliul județean Arad al Organizației Pionierilor, în colaborare cu C. J. E. F. S. Arad, cea de a V-a ediție a concursului de orientare turistică pentru pionieri și școlari dotată cu „Cupa Zarandului”.

Întrecerea s-a bucurat de participarea echipelor de băieți și fete din județele Arad, Bihor, Caraș-Severin, Bistrița-Năsăud, Hunedoara, Cluj, Satu Mare, Maramureș, Sibiu, Timiș.

Orientarea cu ajutorul hărții și al busolei, parcurgerea traseului accidentat cu găsirea punctelor de control, sînt probe care cer cunoașterea a numeroase elemente de topografie, orientare în teren, rezistență fizică.

Competiția, devenită tradițională în Munții Zarandului, a sfîrșit, prin frumusețea ei, interesul tuturor școlarilor iubitori de turism.

Întârzieri inadmisibile

RAID ANCHETĂ

● Construcții abia la temelie ● Acolo unde cursurile vor începe în camere închiriate din sat ● „Festivitatea” deschiderii printre cărămizi și moloz ●

Dacă acum o lună de zile ne mai puteam mărturisii nedumerirea față de stadiul în care se aflau unele construcții școlare, față de nejustificatul calm cu care constructorii și chiar unele cadre didactice rosteau „mai avem o lună de zile până la începerea anului școlar”, astăzi, când n-a mai rămas nici o săptămână până când școlile vor trebui să-și primească elevii, rămânem consternați în fața unor clădiri, de a căror dare în folosință la 15 septembrie nici nu poate fi vorba.

Firește, până la 1 septembrie toate construcțiile și reparațiile localurilor de școală trebuiau terminate, urmând să înceapă apoi în localul gata amenajat ultimele pregătiri: repartizarea pe clase a manualelor, înscrierile elevilor etc.

Ce vor găsi elevii în locul unor astfel de școli?

Grămezi de moloz, săli de clasă fără parchet, fără sobe, fără uși și geamuri, ba chiar fără acoperiș, iar la unele o simplă... temelie în curtea unde trebuia să se înalțe școala.

Sirul exemplilor e destul de mare. În localitățile Corbeni—Tulburea, Corbeni—Rudărie și Lunca Corbului—Bumbuleni din județul Argeș, școala nu va începe în localul nou, ci în... camere închiriate în sat, deoarece construcția acestor școli se află de abia în faza inițială. La cea din urmă abia s-a turnat fundația. Cauzele: lipsa cimentului. Școala va trebui totuși terminată până la sfârșitul acestui an calendaristic, alfel se pierd fondurile din investiții. Dar, dacă acesta a fost ritmul vara, care va fi iarna?

În județul Caraș-Severin nu s-a realizat nici 40% din planul valoric anual de investiții la construcții

școlare. Cifra o cunoaștem din situația înaintată Ministerului Educației și Învățământului, pentru că de la inspectoratul școlar al județului, cu toate insistențele noastre, a fost imposibil s-o aflăm. Acolo unde operativitatea trebuie să fie la ea acasă, ne-am întâlnit cu cea mai birocratică atitudine: „Acum e sfârșit de lună, sintem ocupați, întrebați mâine!”, ne răspunde plin de „solicitudine” inspectorul școlar Constantin Georgescu. Și început de an școlar, adăugăm noi, fiind clădirile școlare trebuiau terminate până la această dată.

Contabilul șef al Inspectoratului școlar județean Mehedinți nu cunoaște în ajun de 1 septembrie situația construcțiilor școlare din județ. V-o spunem noi: „s-a realizat sub 50% din planul valoric anual de investiții”.

Județul Timiș se numără printre cele cu un procent ridicat de realizare a planului de investiții (la începutul lunii august se realizase circa 70% din planul anual). Școli noi, ca cea din Lugojelu își aștepta elevii în cea mai perfectă ordine. Prin munca patriotică a elevilor și părinților s-au economisit aici 120 000 lei. Și dacă o școală nouă poate fi gata la 1 septembrie, nu înțelegem de ce altele din același județ nu pot fi reparate la timp. La școlile generale nr. 5 și 6 din Lugoj stadiul lucrărilor de reparații capitale este cu mult întârziat: abia s-a turnat planșul unui corp de clădire la Școala generală nr. 6, se vopsește încă lemnișia la Școala generală nr. 5. La aceste școli elevii mai pot spera că vor fi gata lucrările înaintea începerii anului școlar, dar, cei din satul Jdioara cum să mai spe-re, când în a doua jumătate a lui august școala nu avea nici acoperiș, nu era tencuit nici unul dintre cele două etaje?

În multe dintre cazuri, chiar începute din vreme, lucrările de construcție sau de reparații nu sînt gata la termen datorită neritmicității muncii. La Școala generală nr. 1 din Hunedoara I.G.C.L. a început lucrările capitale de reparații încă înainte de terminarea anului șco-

lar, din luna iunie, aceasta presupunând chiar eforturi din partea școlii: eliberarea unor clase pentru lucrările interioare, suportarea zgomotului. Numai ritmul necorespunzător al lucrărilor explică de ce nici spre sfârșitul lunii august nu erau terminate atelierul de practică-productivă al fetelor, acoperișul, instalațiile sanitare etc. În localitatea Dobra din același județ o clădire nedestinată internatului va trebui transformată în internat. Școlii generale de 10 ani din localitate. Lucrare destul de grea, dacă ne gândim că ea abia se începuse la sfârșitul lunii august. I.G.C.L.-Deva va termina oare la timp această construcție? Bineînțeles „la timp”, în această situație, nu mai poate fi echivalent cu începutul anului școlar, ci cu termenul la care constructorul speră să termine: 20 septembrie. Unde vor locii elevii aflați la mari distanțe de școală de 10 ani? Conducerea școlii va avea desigur, din această cauză, probleme cu școlarizarea.

Nici în județul Olt situația nu se prezintă altfel.

Din cele 12 obiective școlare noi din județ, al căror termen de predare era data de 15 septembrie, doar 6 se aflau spre sfârșitul lui august în stadiul de finalizare, iar unele dintre ele abia la fundație (Liceul industrial de construcții din Slatina și Școala generală Milcov).

Șirul unor astfel de situații se poate înmulți cu exemple din majoritatea județelor.

Pretutindeni, cauzele acestor neadmisibile întârzieri ale termenelor de predare ale construcțiilor școlare sînt aceleași: neîntocmirea la timp a documentației, deschiderea cu întârziere a finanțării unor astfel de obiective, lipsa de muncitori calificați a întreprinderilor de construcție, dar, mai ales, neritmicitatea aprovizionării cu materiale de construcție, a lucrărilor efectuate. Adăugăm la acestea tărăgănarea, indiferența unor consilii populare, a unor întreprinderi de construcție, a unor inspectorate școlare și conduceri de școli.

CORNELIA PAUN

Cu și fără preferințe

Vizitînd un număr de școli din județele Satu Mare, Bacău, Neamț, Harghita și Brașov, am fost surprinși de inegalitatea dotării acestora cu materialele didactice provenite de la I.M.D. Discrepanța cea mai mare am remarcat-o între școlile din mediul rural și urban, deși s-au făcut observate diferențe și între școlile din același mediu.

Pe de altă parte, nu putem să nu semnalam eforturile deosebite depuse de directorii multor școli sătești pentru autoînregistrare.

— Recondiționăm aparate, mobilă, tot ce putem, de la liceele și instituțiile din oraș și le folosim în scopuri didactice, ne-a relatat directorul Constantin Fuiuagă de la Școala generală nr. 11 — Mărgineni, județul Bacău. Adevărat, în curtea școlii și în atelierul școlare am văzut grămezi de deșeuri, mobilă veche, un motorăș scos la reformă și aparate de tot felul, unele greu de imaginat că mai pot fi folosite. Am dat exemplul de mai sus, deoarece este caracteristic unui mare număr de școli sătești.

Dacă aceste eforturi sînt de acum binecunoscute, ne-am întrebat — avînd în vedere inegalitatea dotării școlilor la care ne refeream la început — după ce criterii (reale) repartizează inspectoratele județene materialele didactice școlilor? Iată cîte considerații ale directorilor și profesorilor din școlile sătești: — Școala din comună este mai bine dotată, acolo fiind directorul coordonator, spunea directorul școlii din satul Păncești, comuna Sascut, județul Bacău. De ce această discriminare?

— Nu ne putem compara încă cu școlile din Brașov în privința dotării cu material didactic fiindcă sîntem școală sătească și pînă cînd va dispărea diferența dintre sat și oraș... — sublinia nu fără ironie și mîhnire în glas profesorul de matematică de la Școala generală din Tărlungeni, județul Brașov. Poate inspectoratele școlare sînt convinse că la sate se poate merge mai ușor pe linia autodotării?

La Satu-Mare, tovarășii inspectorii Vasile Roman și Tiberiu Mokora ne-au vorbit pe larg despre felul cum se repartizează materialele di-

didactice în județ, grăutățile întâmpinate. Despreiadem pe scurți cele relatate: Teoretic, între școlile generale din mediul sătesc și cel urban nu se face nici o discriminare, materialele cîpătate de la I.M.D. fiind proporțional repartizate, în funcție de stadiul dotării fiecărei școli și a numărului de clase. Deși ne străduim să repartizăm în mod egal aceste materiale, uneori remarcăm la școlile coordonatoare o mai bună dotare. Au fost destule cazuri cînd directorii coordonatori au reținut materiale și aparate sau au preferat (pe baza unor criterii subiective) anumite școli. De asemenea, distanțele, mijloacele de transport joacă și ele un rol. Menționăm că Inspectoratul școlar din Satu Mare nu are nici măcar un camion pentru transportul materialelor. Sintem nevoiți să apelăm la diverse întreprinderi etc., din care cauză distribuirea se face uneori sporadic. Cel mai important neajuns constă în cantitatea insuficientă a materialelor didactice livrate prin inspectorat școlilor. Comenzile întocmite de către inspectorat pe baza necesarului din școli rămîn de multe ori neonorate. Livrarea depinzînd de realizarea sau nerealizarea planului I.M.D. la cîoitul cantitate sau sortimente (de exemplu, reactivi pentru experiențe de chimie). Se pune atunci problema dacă este bine să dotăm toate școlile (sau majoritatea lor) cu țirita (cu material mult sub minimul necesar — eficiență aproape zero), sau să asigurăm măcar cîteva școli cu tot ce trebuie?

Credem că ar trebui rezolvate în prima urgență următoarele probleme: crearea unei baze de aprovizionare (depozite, magazine) cu aparate didactice, piese de schimb, materiale perisabile etc. la nivelul județului sau măcar pe 2-3 județe; reglementarea aprovizionării școlilor cu materiale didactice, în așa fel, încît fiecare școală să-și poată procura fără intermediari (inspectoratul școlar), cu fonduri proprii (fondurile de la inspectorat ar trebui repartizate la școli), materialele didactice necesare, fiindcă numai școala își cunoaște exact trebuințele. Procurarea materialelor didactice în primul rînd de la marile

întreprinderi specializate (Electronica, Electromagnetica etc.) ar avea un dublu avantaj: aparatele ar căștiga în calitate și ar fi mai ieftine (este cunoscut că I.M.D. produce serii mici și lucrează cu tehnicieni mai slab pregătiți). I.M.D.-ului i-ar reveni în primul rînd funcția de a lansa comenzi la aceste întreprinderi și de a urmări executarea; încheierea contractelor și lansarea comenzilor direct de către orașe sau comune, evitîndu-se astfel birocracia de la inspectorat (risipă de hirtie, timp și energie cu întocmirea listelor cu materialele necesare, cu cele ce urmează să fie scoase din

uz, table centralizatoare etc.); sporirea cantitativă a aparatelor pentru uz didactic, în primul rînd, a celor destinate științelor exacte și a materialelor perisabile, știindu-se bine că acestea sînt sub normative. Deci, fără luarea unor măsuri eficiente în acest sens, situația dotării școlilor cu material didactic nu se va putea îmbunătăți (autodotarea, chiar dacă, a obținut o recunoaștere unanimă, nu va putea suplini producția de serie a aparatelor și produselor chimice, de exemplu).

C. BUȚURA

Desen de DONDA ȘOLR CONSTANTIN

Prima formă organizată de apropiere a copilului de viața școlară, grădinița, contribuie la adaptarea acestuia la regimul muncii școlare, la un sistem organizat al disciplinei, la familiarizarea cu mediul social inconjurător și la formarea și dezvoltarea dragostei și stimei pentru muncă.

În realizarea educației și a dezvoltării intelectuale a copilului o deosebită importanță o au activitățile tematice prevăzute în programa activităților instructiv-educative din grădinița de copii, ea și preocuparea permanentă a educatoarelor de a perfecționa și moderniza conținutul predării, al întregii lor activități. De aceea am socotit util, acum, la început de an școlar să prezentăm cititorilor noștri câteva din realizările privind modernizarea predării activităților obligatorii și a jocului în învățământul preșcolar prin intermediul profesoarei IRINA COLFESCU, directoarea Liceului pedagogic de educatoare din Capitală, a profesoarei MARIA TAIBAN, de la același liceu, a educatoarelor: VASILICA FIRIMIȚA, directoarea Grădiniței Centrocoop, MARIA PETRA, directoarea Grădiniței cu orar redus nr. 123 din București, ELENA ROMAN, directoarea Grădiniței Combinatului de confecții și tricotaie București, și a educatoarei MARIA HĂLMĂGEANU, directoarea Grădiniței de aplicație nr. 6 din Arad.

Din optica modernă a educatoarelor

Este cunoscut faptul că în grădinița, preșcolarii primesc o pregătire sistematică și continuă în vederea

grădinițe, atât în cadrul activităților obligatorii, cât și în timpul jocului, dezvoltării vorbirii corecte. „La început de an — ne-a spus educatoarea Vasilica Firimiță — verificăm modul de exprimare a copiilor, iar apoi, prin povestirile predate, ca și prin utilizarea teatrului de păpuși și a diafilmului, a jucăriilor diferite, facem ca limbajul să fie asemănat cu mare ușurință, să formăm și să îmbogățim conținutul viitorului fond lexical al copiilor. La fel, cunoașterea prin observare permite sesizarea unor aspecte inedite și simple din mediul inconjurător. În explicarea oricăror cunoștințe am folosit mult material intuitiv, am făcut numeroase excursii și vizite, care au determinat o cunoaștere aprofundată a realităților inconjurătoare”.

„Perfecționarea și modernizarea activităților obligatorii — ne-a spus profesoara Maria Taiban, de la Liceul pedagogic de educatoare din Capitală — se poate realiza la un nivel superior, antrenând grupurile de copii într-o activitate comună necesară realizării oricărui obiectiv, prin însușirea unor tehnici simple de cooperare. În această privință, experimentările și experiența acumulată au dovedit că, în cadrul unor activități, pot fi antrenați doi sau mai mulți copii, care își pot însuși atât deprinderi de folosire a materialului didactic, cât și de coordonare a unor acțiuni. Programa grădinițelor de copii prevede în acest sens jocuri de construcție, organizate cu întreaga grupă, jocuri în care accentul cade pe realizarea individuală a lucrării. Desfășurarea jocului pe grupe permite preșcolarii să se obișnuiască cu cele mai simple acțiuni efectuate în comun. Este necesară însă o gradare a sarcinilor copiilor, în sensul folosirii materialului, al efectuării unor operații asemănătoare, dar și diferite de către 3-4 copii pentru realizarea unor lucrări comune. Această practică ar putea fi extinsă și la desen. Astfel, 2-3 copii din grupa de 5-6 ani ar putea executa împreună decorarea unei foi mari de desen sau conceperea unei lucrări, după ce în prealabil s-au consultat și și-au distribuit sarcinile pe care le au de executat. Inițial, această distribuție a sarcinilor se face de către educatoare sau cu ajutorul ei, pentru ca într-o fază mai avansată să fie făcută de către copii, după ce tema a fost aleasă de educatoare (cîmp cu flori, livadă cu copaci, lac cu răjuște etc.)”.

Jocul — școală

Odată cu introducerea noii programe a crescut și ponderea pe care o are jocul în desfășurarea activităților instructiv-educative din grădiniță. Acesta contribuie la dezvoltarea imaginației creatoare a copiilor, la exteriorizarea în mod original a percepției diferitelor aspecte din viața inconjurătoare. „Operind în cadrul jocului cu toate cunoștințele dobândite sau transmise anterior în cadrul activităților obligatorii — ne spune educatoarea Maria Petra — am cerut copiilor să valorifice

aceste cunoștințe. De aceea, intenționat, am selectat din mediul social aspecte ale vieții și muncii care au constituit elemente pe care să se sprijine jocul preșcolarilor. În cadrul activităților din grădiniță am folosit des metoda problematizării, metoda deosebit de utilizată în munca noastră cu copiii. De aceea consider că trebuie să acord o deosebită importanță modului în care o folosim, pentru ca ea să fie adecvată și eficientă în realizarea scopului propus. Apelînd la simțurile olfactive și tactile ale copilului, bîzîndu-mă pe unele reprezentări dobîndite anterior, am realizat în cadrul jocurilor cunoașterea prin descoperire, metodă pe care nu trebuie să o neglijăm în activitatea noastră”.

Vorbînd despre aplicarea creatoare a programei, educatoarea Elena Roman, ne arată că în unitatea unde funcționează există o preocupare deosebită pentru buna desfășurare a jocurilor de creație, de mișcare, didactice muzicale și distractive. În acest scop s-a îmbogățit baza materială cu instrumente muzicale: acordeoane, vioară, xilofon, muzicuțe, cu jucării mobile și electrice, cu aparate de gimnastică, cu numeroase aparate de proiecție, radiouri, discuri, chiar și o centrală telefonică. „Prin folosirea pe scară tot mai largă a acestor mijloace audiovizuale moderne în grădiniță — ne spune interlocutoarea noastră — urmăm să sporim considerabil atât cantitatea și calitatea informației transmise copiilor, cât și randamentul sub aspect formativ (îmbogățirea reprezentărilor, stimularea gândirii, imaginației, memoriei etc.). Un procedeu des folosit de către educatoarele noastre este utilizarea teatrului de masă, care are o mare eficiență la toate grupele de activități: povestiri, repovestiri, memorizări etc.”

Improvizații

pe o temă importantă:

materialul didactic

În noua programă, încă de la grupa de trei ani, ponderea cea mai mare revine jocurilor didactice cu material, care au sarcini legate de cunoașterea unor aspecte ale mediului ambiant. Totuși, procurarea acestor materiale didactice este dificilă, datorită cantității insuficiente sau chiar absenței unora dintre ele. „Lipsa lor — ne spune educatoarea Maria Hălmăgeanu — determină o supraîncărcare inutilă a educatoarelor, care trebuie să confecționeze sute de jetoane, decupări etc., ca să nu mai amintim de aspectul inestetic al acestor materiale realizate ad-hoc. În municipiul nostru s-au studiat, la cabinetul metodic, temele din programă și fiecare grădiniță a confecționat materialul didactic necesar pentru una din teme, material care poate fi utilizat drept model în vederea multiplicării lui. O altă problemă care a rămas nerezolvată este editarea unor metodici noi, la nivelul cerut de dezvoltarea învățământului nostru preșcolar, ea și a unor manuale pentru viitoarele educatoare, manuale orientative, corespunzătoare conținutului noii programe a activităților instructiv-educative din grădinița de copii”.

Așadar, citeva probleme esențiale pentru buna desfășurare a învățământului preșcolar: necesitatea aplicării creatoare a temelor propuse de noua programă prin utilizarea unor metode și mijloace cât mai moderne, o bună organizare a activităților instructiv-educative din grădinițe, o aprovizionare corespunzătoare cu material didactic, precum și editarea unor manuale și metodici noi necesare pregătirii profesionale a educatoarelor.

VIOLETA APOSTOL

Calitatea activității cu PREȘCOLARII

dezvoltării lor psihice și intelectuale, cât și a formării unor deprinderi de conviețuire în colectivitate. De aceea, copiii care au frecventat grădinița se încadrează rapid, fără nici o dificultate, în viața școlii. Prin cunoașterea științifică psihopedagogică a copilului, prin aplicarea unor mijloace și metode moderne corespunzătoare particularităților de vîrstă și individuale ale preșcolarii, educatoarele realizează pregătirea multilaterală a acestora.

Referindu-se la necesitatea transmiterii cunoștințelor pentru formarea unor reprezentări matematice corecte și durabile despre cantitate, profesoara Irina Colfescu ne-a vorbit despre preocupările sale în acest sens. „Efectuarea, pe baza unui bogat sortiment de materiale didactice a unor operații simple de comparare, de grupare și de seriare — prevăzute în noua programă — a ajutat la dezvoltarea gândirii rapide a copiilor. Prin conștientizarea operațiilor efectuate pentru stabilirea raporturilor cantitative între obiecte, copiii și-au dezvoltat capacitățile de cunoaștere a gândirii și vorbirii lor. Important este modul în care lucrăm cu copiii. Se impune din ce în ce mai mult cunoașterea științifică a lor. În liceul nostru, unde se pregătesc viitoarele educatoare, acestea învață să întocmească fișe psihopedagogice pentru fiecare copil, fișe deosebit de utile pentru educatoare, dar mai ales pentru învățătoare”.

O atenție deosebită se acordă, în

Ediția „Păușa” a taberelor pentru „tinerele condeie”

Aflată la a șasea ediție a sa, taberei de creație literară i s-a rezervat în vara acestui an, ca loc de desfășurare, Păușa, pitorescul sat de pe malul Oltului, situat în fața stațiunii balneare Căciulata. Tabăra a întrunit pe cîștigătorii concursului național „Tinere condeie”, cărora cu acest prilej li s-au înmănat diploma, insignele și premiile, pe conducătorii cenaclurilor și societăților literare, precum și pe 40 din cei mai buni elevi plasticieni din țară, chemați în mod special pentru a conlucra cu literații, în vederea sporirii experienței ilustrației de carte, a tehnoredactării și realizării unei fuziuni cât mai strînse între cele două arte. O experiență aparte s-a încercat prin constituirea unei grupe de etnografi, careia i s-a încredințat stu-

dierea satului Păușa și întocmirea unei schițe monografice, în scopul familiarizării viitorilor literați și pictori cu unele aspecte practice ale muncii de cercetare cu caracter socio-etnografic.

Formele de activitate deosebit de variate (cenacluri în aer liber, pe grupe și intergrupe, excursii de documentare, întâlniri cu scriitorii și personalități plastice locale, concursuri de proză, teatru, poezie — închinare unui sfert de veac republican — concursul pentru cel mai reușit afiș, pentru cea mai bună copertă de revistă școlară ori ilustrație literară, organizări de expoziții în oraș, întocmirea caietelor lirice ale grupei de creație și a tradiționalei antologii „Excelsior” etc. au prilejuit un larg și util schimb de experiență, adevărat turnir al inventivității, vervei, fanteziei, talentului.

Față de edițiile anterioare, tabăra de la Păușa reprezintă un apreciable salt calitativ, pentru că: 1) a reușit în mult mai mare măsură ca în anii precedenți să concentreze pe cei mai talentați elevi din țară, cunoscuți prin activitatea publicistică și de concurs, datorită unui sistem de selecție riguros și eficient; 2) a realizat o legătură strînsă între literați și plasticieni; ceea ce se va reflecta pozitiv asupra calității grafice a prezentării revistelor și antologiilor școlare; 3) concursurile literare interne (140 de concurenți, peste 1000 de creații, ca și cele 12 caiete ale grupelor de creații) au dovedit o surprinzătoare creștere a maturității artistice, mai ales în poezie și teatru, echivalînd cu o sporire a capa-

cității de înțelegere a sensurilor majore ale realității contemporane, semn al eficienței muncii educative. Aceleași lucruri pozitive se pot spune și despre grafică, pictură și decorativă. Expoziția de la Călimănești (36 expozanți, cu 220 expozate executate în tabără) a întrunit aprecieri unanime din partea sutelor de vizitatori care au reținut și cumpărat multe lucrări; 4) a facilitat mai buna cunoaștere a tuturor adolescenților talentați din toată țara, a sudat legăturile dintre diferite promoții de condeieri (au fost aici invitați și absolvenții ai școlilor generale, proaspeți laureați ai concursului național al pionierilor, și studenții recenți, și profesori tineri, ei înșiși foști conducători ai unor reputeate cenacluri școlare).

Alături de aceste lumini evidente au fost și citeva pete în activitatea taberei de la Păușa.

Cred că organele în drept ar trebui să reflecteze mai serios și să se documenteze real cînd e vorba de alegerea locului de desfășurare al taberei. Păușa, cu tot splendorul ei peisaj și cu toată bunăvoința organelor locale, a oferit condiții nesatisfăcătoare pentru o tabără de elevi mari, și, mai ales, de profil.

Cred, de asemenea, că în astfel de tabere (care în linia mari a fost excelent organizată în acest an) n-au ce căuta profesori străini de vibrațiile unor sensibilități alese și a căror comportare cazonă poate umili profund frumusețea colocviului celor mai vii speranțe ale literaturii și picturii noastre.

TUDOR OPRÎȘ

Revoluția din 1848 și, mai ales, căderea ei vor constitui un eveniment de stimulent major al călătoriilor, sub un aspect inedit pînă aici, acela al exilului. Locul călătoriei de studiu, de informare, de misiuni diplomatice de pînă acum, e luat — pentru majoritatea capilor revoluționari — de drumurile exilului. Bălcescu, C. A. Rosetti, Cezar Bolliac, N. Golescu, vor trece prin Transilvania, Ungaria, Austria, alții vor pleca direct la Paris, care va deveni centrul emigrației, alții, în fine, vor da tîrcoale Orientului, Constantinopolului, insulelor, precum Eliade Rădulescu, Ion Ghica, D. Bolintineanu. Din păcate, nu toți acești admirabili scriitori vor lăsa și însemnarea acestor trasee. Bălcescu, spre pildă, cel mai activ și de o extremă mobilitate a itinerarelor, din Transilvania la Paris, Londra, Italia, nu ne lasă descrierea lor decît în bogata sa corespondență, publicată integral în 1965. Eliade Rădulescu, uneori, în memoriile sale de exil se lasă furat de cite un crîmpei de evocare a drumului, peisajului, oamenilor, în „fragmente” care ar putea fi reconstituite într-un memorial de călătorie. Un asemenea „fragmentarium” e de neconceput însă la Bălcescu, care e total absorbit de acțiune, indiferent de zodia sub care hălăduiește, la anotimp, la mișcarea astrelor, a zilei și nopții, a peisajului în care se află, fie el înnegurat ca la Londra, ori luminos ca-n sudul Franței și în ultimul său popas din Sicilia. Cel ce va compensa aceste spații absente, va fi D. Bolintineanu în Călătoriile sale. Titlu generic, oarecum convențional, căci Bolintineanu dă mai multe serii de memoriale, apărute toate ulterior, evocări mai mult decît consemnări „pe viu”. Nu avem de-a face, tocmai de aceea, cu un „jurnal de călătorie”, ci cu reconstituiri, unde autorul are timpul să pigmenteze impresiile, uneori șterse ori estompate de vreme, cu împrumuturi livreschi. Procedeu, de la Chateaubriand încoace, era tacit acceptat în cadrele romantismului. Bolintineanu ne dăduse Călătorii în Palestina și Egipt, în Moldova, în insule, la Muntele Athos, în Asia Mică ș.a., sintetizînd drumurile lui dintre 1848 și pînă în 1857 cînd reușește să se repatrieze. El aduce în circuit literar, după Th. Codrescu și D. Ralet, peisajul oriental, lumea balcanică și turcă, îndepărtatele culori ale Asiei Mici și ale locurilor sfinte. El e un cruciat întors din expediție, povestind despre ținuturi străni, incredibile, îmbibate de atîta istorie și culoare, încît cititorul simte saturația obosită a unei mode ajun-

Sensurile călătoriei literare

(III)

se la forme hipertrofice: ruinerile, care fuseseră o ispită și o cochetărie pentru scriitorii din generația precedentă, deveniseră într-un timp foarte scurt simple clișee, iar o anumită sensibilitate receptivă la modele, — mimetism. Să nu fim, totuși, nedrepti cu Bolintineanu: „călătoriile” lui dau literaturii de la mijlocul veacului al XIX-lea o propensiune balcanică, ce va fi exploatată mult mai tîrziu. E aici o mișcare centrifugă în fond, aproape un refuz al Occidentului, descoperit, căutat, exaltat de către înaintași. De la Golescu la Asachi, Codru-Drăgușanu, Cipariu, Bariț, Filimon, Alecsandri, Kogălniceanu, Bălcescu ș.a. se constituie în literatură română ceea ce aș numi „mirajul Occidentului”, fenomen ce merită a fi studiat și analizat în toate implicațiile sale. O mișcare de negație, în orice caz inversă, se produce prin Eliade Rădulescu, Ion Ghica, Bolintineanu, la unii din decepție, deziluzie ori din calcul politic (Ion Ghica, de pildă), din convingerea poate că aparținem, geografic și prin aluviuni istorice mai mult Bizanțului decît Apusului, că dacă există un consens unanim al latinității noastre, aceasta trebuie nuanțată în sensul unei apartenențe la o latinătate de răsărit, cu coloratura ce i-au adus-o substratul grecesc și valul otoman. Orientul — noțiune „odioasă” — trebuia cel puțin explicitat, ori justificat (Th. Codrescu), ajungîndu-se și la „reabilitarea” lui. Astfel, incetul cu incetul, „călătorii” ajung la sentimentul — încă difuz — al poziției noastre mediane (ca geografie, ca istorie, ca popor cu fizionomie proprie, ca mentalitate și ca destin), suspendați între două lumi; a răsăritului și a

apusului, care ne dispută și ne resping, rînd pe rînd, și care se dispută și se exclud rînd pe rînd în noi înșine.

Era firesc ca în acest tablou, Transilvania — care continuă să trăiască cu aceeași intensitate, de-a lungul secolului al XIX-lea visul latinității — să rămînă orientată exclusiv spre Occident. Astfel, în 1852 două memoriale de călătorie sub formă epistolară, datorate marelui filolog Timotei Cipariu și istoricului G. Bariț, confirmă această direcție. Cipariu trimite din Veneția, Verona, Milano impresii de un colorit aparte. Memorialul lui Bariț privește zona germanică (Suvénire din călătoria mea). De la Köln pînă la Praga ochiul lui ager și avertizat de experiența istorică și politică a revoluției de la 1848, surprinde fizionomia unei Europe agitate. E un jurnal de idei, mai mult decît unul sentimental, în tradiția cunoscută.

Tot atunci, Al. Odobescu, scriitor de factură clasică, fin erudit călătorește de la Paris la Londra și ne dădea o imagine cu totul inedită, aceea a unui „pelerin al artelor”, avid de tot ce putea să asimileze din muzele londoneze, iar mai tîrziu, din contemplarea pinzelor galeriei din Dresda (1855).

Un pelerin nu mai puțin rafinat, în sensul epicureu de data aceasta, rămîne Alecsandri în Călătorie în Africa, cu peisaje din Tanger, Te-tuan, din munții Uadras, într-o cromatică ce amintește paleta lui Delacroix din carnetul său de schițe marocane. În 1859, același Alecsandri, nepăsător și degajat din drumurile nord-africane, prelungite în Spania (de unde ne-a promis o continuare a relațiilor pe care n-a mai scris-o însă), va relua un itinerar european, încărcat de data aceasta cu răspunderile unei delicate misiuni diplomatice. Realitățile Unirii Principatelor îl poartă în Franța, Anglia, Italia, solicitînd sprijinul de care tînrul stat național avea atîta nevoie. Istoria misiilor mele diplomatice (publicată mult mai tîrziu) surprinde și azi prin luciditatea viziunii și patriotismul ce o animă, fără a exclude schițe de peisaje, între care citeva crochiuri londoneze și descripția drumului de la Nisa la Marsilia și de aici, prin Avignon, la Paris, rămîn pagini de fină pensulație. Poezia porturilor, mirajul depărtărilor, chemarea insulelor depărtate, sugerate de corăbiile gata să ridice ancora, prevestesc într-un mod neașteptat lirica simbolistă a finelui de veac [...]

MIRCEA ZACIU

Elev permanent

Eliminatul

I. P. are 18 ani, este elev în clasa a XI-a, nu se îmbracă bătător la ochi, nu umblă prin café-baruri. Cînd îl vezi, zici că e cel mai liniștit tînr cu puțință.

Și totuși...

I. P. a fost eliminat pînă acum de două ori din școală. L-am întîlnit și l-am întrebat ce va face mai departe. Mi-a răspuns calm:

— Nu știu la care liceu să mă înscriu...

De multe ori am stat și m-am gîndit la acești „eliminați”, adică la acei elevi dați afară dintr-o școală și primiți în alta. Am cunoscut cîțiva. Lucrurile se prezintă așa: un colectiv, cîțiva profesori, dirigințele, colegii nu reușesc să transforme un elev și atunci este dat afară din școală. Înseamnă oare un autovot de blam? „Noi nu putem face nimic”. Dar dacă nici celelalte colective nu vor putea face? În cazul lui I. P. nu au putut.

— Are o forță magnetică băiatul ăsta. Îi atrage pe toți la rele, îi influențează în rău. Și e păcat! E foarte talentat la matematici. Dar ce să-i facem? Nu învață, e pasiv la orice... Nu vrem să mai avem probleme cu el și de aici încolo.

Fosta dirigintă a lui I. P. (de la a doua școală de unde fusese eliminat) era destul de necăjită, recunosc.

Care este soluția? Ce se va întîmpla în a treia școală la care va poposi I. P., rămas fără colegi, fără micile tradiții care și le formează fiecare clasă? Fară îndoială că primul vinovat și cel mai mare este el însuși. Fară îndoială că școala nu este obligată să-i suporte capriciile și influența nefastă asupra colegilor. Și totuși... (Oh, cît de tragică este, uneori, apropierea acestor două cuvinte!). Este oare „pasarea” din școală în școală o soluție? La prima vedere, da: va termina într-un fel liceul și pe urmă vom vedea. Sintem noi însă chiar atît de neputincioși în fața unor asemenea cazuri? Nu știu dacă cineva s-a gîndit că I.P. este un matematician talentat. Fară discuție că există o disciplină unică pentru toți. Fară discuție că I. P. nu avea voie în ora de limbă română să fie neatent și să rezolve probleme de matematică (alții sint neatente fără să facă nimic). Nu i s-ar fi putut cumva îndrepta energiile spre făgașul acesta al cifrelor, explicîndu-i-se logic obligațiile pe care le are și în afara matematicilor? Nu s-a gîndit nimeni niciodată că I.P. nu are ce căuta la un liceu de cultură generală și că trebuie îndrumat spre un liceu de specialitate.

Aș dori să fiu înțeles bine: nu e vorba în rîndurile acestea despre I. P. Nu toți cei eliminați au talent la matematici. (Asta, desigur, îngreunează lucrurile). Dar cite cazuri asemănătoare mai există încă, din păcate, nerezolvate! Carusel eliminărilor și înscrierilor la alte școli nu este o soluție. Este cea mai simplistă poate. Dar în lumea asta, zău, că nimic nu poate și nu trebuie să fie simplist rezolvat, mai ales cînd e vorba de măsuri luate azi cu efecte resimțite în viitor. Și — aici nu mai e nici o îndoială — din viață nimeni nu poate și nu are dreptul să elimine un om!

ALEXANDRU STARK

P. S. — Rog insistent pe cititorii revistei să-și exprime în scris părerile. Coloana aceasta va găzdui opiniile dumneavoastră. Cred că diriginții și directorii de școli au cite ceva de spus. Așteptăm scrisori.

Programul emisiunilor TVS integrată pentru anul școlar 1972-1973

În anul școlar 1972/1973 emisiunile de televiziune școlară integrată realizate în colaborare cu Radio-televiziunea română se vor extinde, în afară de Biologie (anul III), și la obiectele: Geografia patriei (anul IV), Chimie (anul III) și Fizică (anul III - real).

Ziua de emisie rămâne în continuare marți, orele 9,05. Emisiunile vor fi retransmise joi, orele 16,00.

Dar nu toate temele programei de biologie vor putea fi actualmente prezentate prin televiziune, în cadrul aceluiași spațiu de emisie TV de marți orele 9,05, întrucât vor fi transmise alternativ emisiuni pentru geografia patriei, chimie și fizică, potrivit programului de mai jos.

Conducerile liceelor vor lua măsuri pentru alcătuirea orarelor în

asa fel încât să permită recepționarea acestor emisiuni de cît mai multe clase. Liceele care încă nu au creat condițiile pentru recepționarea emisiunilor de marți vor recomanda elevilor să vizioneze emisiunile de joi p.m.

Pe baza programului de mai jos profesorii specialităților de mai sus își vor întocmi astfel planul calen-

daristic, încît să asigure integrarea emisiunilor de TVS.

Pentru orice informații suplimentare privind modul de integrare și organizare a acțiunii în practica școlară, liceele se pot adresa la Institutul de științe pedagogice, Laboratorul mijloace moderne de învățămînt: București, str. Sf. Apostoli nr. 14, sectorul 6, tel. 31.28.91.

Trimestrul școlar	Săptămîna	Data emisiunii	Conținutul emisiunilor la obiectele:			
			BIOLOGIE (An III)	GEOGRAFIE (An IV)	CHIMIE (An III)	FIZICĂ (An III-real)
I	15 IX-21 IX	—	—	—	—	—
	22 IX-28 IX	—	—	—	—	—
	29 IX-5 X	3 X	Celula	—	—	—
	6 X-12 X	10 X	—	Carpații Meridionali (grupa I)	—	—
	13 X-19 X	17 X	—	Munții Apuseni	—	—
	20 X-26 X	23 X	—	M-ții Carpați: aspecte fizico-geografice-economice	—	—
	27 X-2 XI	31 X	Biomecanica sistemului locomotor	—	—	—
	3 XI-9 XI	7 XI	Sistemul nervos (organizare, dezvoltare, funcționare)	—	—	—
	10 XI-16 XI	14 XI	—	Delta Dunării	—	—
	17 XI-23 XI	—	—	—	—	—
	24 XI-30 XI	28 XI	Aplicații privind fiziologia s.n.c	—	—	—
	1 XII-7 XII	5 XII	—	Dunărea	—	—
	8 XII-14 XII	12 XII	Activitatea nervoasă superioară (sinteză)	—	—	—
15 XII-21 XII	19 XII	—	Lacurile din R. S. R.	—	—	
II	12 I-18 I	16 I	—	—	Metalurgia fierului (I - fonta)	—
	19 I-25 I	23 I	—	—	Metalurgia fierului (II - oțelul)	—
	26 I-1 II	30 I	—	—	Cuprul	—
	2 II-8 II	6 II	Fiziologia analizatorilor - Sinteză	—	—	—
	9 II-15 II	13 II	—	—	Zincul și Mercurul	—
	16 II-22 II	20 II	—	—	Identificarea unor cationi	—
	23 II-1 III	—	—	—	—	—
	2 III-8 III	6 III	Fiziologia digestiei	—	—	—
	9 III-15 III	13 III	Igiena digestiei	—	—	—
	16 III-22 III	—	—	—	—	—
	23 III-29 III	27 III	Fiziologia respirației	—	—	—
	30 III-5 IV	3 IV	Fiziologia singelui	—	—	—
III	20 IV-26 IV	24 IV	Fiziologia inimii	—	—	—
	27 IV-3 V	—	—	—	—	—
	4 V-10 V	8 V	Fiziologia circulației	—	—	—
	11 V-17 V	15 V	—	—	—	Tranzistorul
	18 V-24 V	22 V	—	—	—	Unde electromagnetice
	25 V-31 V	29 V	Fiziologia excreției	—	—	—
	1 VI-7 VI	5 VI	Fiziologia reproducerii	—	—	—
	8 VI-14 VI	12 VI	—	—	—	Radiolocație

Stroe Grigore, învățător, Școala generală comuna Siliștea, Jud. Brăila. Învățătorii de la cl. I-IV cu diploma liceului pedagogic - care au o vechime în învățămînt de peste 3 ani,

în cazul în care obțin diploma de licență a universității sau diploma de absolvire a institutului pedagogic de 3 ani - se încadrează ca institutor I sau II (după studii) la vechimea pe care o au în acel moment.

Dacă au obținut și definitivarea ca învățător, pot fi trecuți la gradul superior, în cazul în care împlinesc un nou stagiu.

De asemenea, dacă au obținut, în calitate de învățători, și gradul didactic II sau I, beneficiază de gradul respectiv și după încadrarea lor ca institutori, potrivit studiilor superioare dobândite.

Stanciu Paula, învățătoare, Liceul Anina, jud. Caraș-Severin. Indemnizația pentru concediul de odihnă al tuturor categoriilor de salariați se calculează, de regulă, pe baza venitului realizat în cele 12 luni premergătoare plecării în concediu, din salariile tarifare primite și alte adausuri la salarii care - potrivit legii - se includ în calculul acestei indemnizații. Acest venit se împarte la 12, pentru a se afla un salariu mediu,

care - la rîndul său - se împarte la 25,5, rezultînd un cîștig mediu zilnic. Acesta se înmulțește cu numărul zilelor lucrătoare din perioada calendaristică în care se efectuează concediul, determinîndu-se astfel indemnizația pentru concediul de odihnă. Rezultă că pentru două perioade calendaristice cu aceeași durată (de ex. lunile iulie și august care au câte 31 zile), cîștigul mediu zilnic într-o perioadă se va înmulți cu un număr de zile lucrătoare (de ex. 1 pentru iulie, 27 zile), iar în cealaltă perioadă cu un număr mai mic de zile (de ex. 1 pentru august 25 zile, dacă în această lună sînt mai multe zile nelucrătoare decît în iulie).

Și pentru cadrele didactice, indemnizația pentru concediul de odihnă se calculează, de regulă, pe baza venitului realizat în perioada 1 iulie - 30 iunie (celălalt an), cîștigul mediu zilnic înmulțindu-se cu numărul total de zile lucrătoare din perioada 1 iulie - 31 august, indiferent de numărul zilelor lucrătoare din iulie sau august. Veniturile care

se iau în calculul indemnizației pentru concediul de odihnă al cadrelor didactice au fost arătate în numărul 31 al revistei noastre (răspunsul dat tov. Nadejda Stănescu).

Dinu Elena, profesoară, Școala generală, Putineiu, jud. Teleorman. Lamuriri în legătură cu durata concediului de odihnă al suplinitorilor s-au publicat în nr. 36 al revistei (răspunsul tov. Viorica Costea).

Constantin Ion, profesor, Școala generală Drăgănești-Olt. În numărul 37 al revistei, în răspunsul dat tov. Ion Betrinca, s-a arătat că plafonul pentru acordarea alocației de stat pentru copii se stabilește pe baza salariului tarifar de încadrare. Ca urmare, și în lunile în care, din diferite cauze (concediu fără plată, absențe etc.), salariul brut realizat este mai mic decît salariul tarifar de încadrare, cuantumul alocației se stabilește tot pe baza acestuia din urmă. Deci, organele de revizie-contabilă au procedat legal.

TH. LEONESCU

OVIDIANUM

Constanța, 1972

„Și-aici, prietenia, cu nume preacurat / Trăiește-n cinste mare la Istrul înghețat!”, scria în urmă cu peste 2000 de ani, Ovidiu. Fără îndoială, bărbatul trecut de cincizeci de ani resimțea rigurile exilului mai degrabă prin teribila lipsă de perspectivă a repatrierii decât prin lipsa de ospitalitate a „gazdelor” sale. „Tomisul acesta îmi este drag și sfânt, / De când eu părăsit-am al patriei pământ”. Căci acum, într-un august blând și rodnic, orașul nostru ce se deschide spre nemărginire, Constanța, a primit oaspeți de pretutindeni — cu binecunoscuta-i prietenie românească — veniți aici, la primul Congres de studii ovidiene, desigur, pentru a reconfirma eternitatea POETULUI. Operele lui Ovidiu și Virgiliu au fost — potrivit concluziilor cercetătorilor moderni — cele mai răspândite în evul mediu. În limba română, se pare, cele dintâi traduceri aparțin lui Valentin Franck și — tot cam în aceeași vreme — lui Miron Costin. În secolele al XIX-lea și al XX-lea numărul traducerilor se înmulțeste: B. P. Hasdeu — Triste, III, 10 ;; Pontice, III, 8 ; Șt. Bezdechi traduce în întregime Tristele (Cluj, 1930) ; Virgil Popescu, *Metamorfoze* (Cartea I) ; *Serisori din exil* (Teodor Naum, ESPLA, București) ; *Metamorfoze* (David Popescu, Editura științifică, 1959, integral în proză) ; *Metamorfoze* (selecțiuni în versuri de Maria Valeria Petrescu, ESPLA, 1957) ; *Metamorfoze* (traducere integrală în versuri de Ion Florescu și P. Creția — Editura Academiei, 1959) ; *Epistole din exil* (traducere de Eusebiu Camilar — EPL, 1966 și altele, în ciuda relațiilor evident „sentimentale”, cei mai adesea îndemnați de dorul de patrie, exagerând, pentru a obține iertarea, asprimea ținuturilor unde a fost trimis să moară și, implicit, rechemarea la Roma, poetul latin ne oferă mărturie prețioasă despre populația băstinașă.

Direcțiile principale ale cercetării moderne s-au axat — firesc — pe două probleme: biografia poetului, incluzându-se și speculațiile privitoare la motivele exilului — și exegeza propriu-zisă a operei. Pentru noi, exilul în sine reprezintă un motiv deosebit de analiză. De altfel, încetul cu încetul, opera din exil a devenit și pentru cercetătorii moderni de pretutindeni un prilej de meditație în legătură indisolubilă cu ambianța în care a fost ea creată. Evoluție normală, la drept vorbind. Ce literatură poate fi judecată în afara umanității ce-i dă naștere, a timpului, spațiului, a naturii?... Numeroasele comunicări prezentate de specialiștii români s-au remarcat printr-un echilibru perfect în abordarea tuturor aspectelor vieții și operei poetului latin. A reținut atenția în mod deosebit comunicarea lui **Constantin C. Giurescu**. Ea a expus clar, argumentat, justetea interpretării poetului drept **fenomenul Ovidiu**. Căci este oare el altceva — în ultimă instanță — decât exponentul celor mulți, intristații de patria pirjolită, exilații, izgoniții din casele lor, cei părăsiți, uitați de prieteni, cei cu speranțele năruite, ori nedrept — împotriva legilor firii — împiedicați de pofitorii de averi și teritorii nemeritate să trăiască în liniște și pace, în bună vecinătate, înțelegere și sprijin ?

Tomisul în conștiința lumii

Am avut sentimentul că acest Congres a avut calitatea remarcabilă de a lansa o invitație unanim

imbrățișată: aceea de a universaliza opera lui Ovidiu și prin această dimensiune românească, incontestabil morală! Desigur opera de maturitate a poetului nu se poate concepe fără ambianța în care s-a petrecut. Problema se pune: cât anume se cunoștea înainte de Congres și cât după? În ce măsură Congresul a influențat lărgirea sferei de cunoaștere a cercetării moderne! Pentru a ne da seama de realitatea de fapt, ne-am adresat citorva dintre figurile proeminente participante: Mario Marcone (Italia, Sulmona), Scevola Mariotti (Italia, Roma), Kasimieri Kumaniecki, Richard Danko (Polonia, Varșovia și, respectiv, Lodze), Albrecht von Michael (R. F. a Germaniei), Victor Poschl (R. F. a Germaniei, Heidelberg), Robert Schilling (Franța, Strasbourg), Le Henri Bonniec (Franța), Richard Lyne (Anglia, Oxford).

Domniile lor ne-au confirmat că într-adevăr, cercetătorii moderni s-au străduit să facă lumină într-un domeniu destul de controversat, acela al motivele reale ce au provocat exilarea lui Ovidiu. Poetul mărturisește că au existat două cauze: întâi de toate poezia erotică. Lucru plauzibil. August, mișnit de modul de viață al celor două Iulii, avea suficiente temeiuri să-l pedepsească pe autorul *Artel de a iubi*. N-a fost, însă, pedeapsa prea aspră? Ovidiu însuși spune că nu aceasta ar fi fost singura lui greșală. Că ar fi fost și o a doua. Despre ea nu vorbește nici el, și nici contemporanii lui. Misterul ce învăluie „a doua eroare” este de natură să suscite interesul cercetătorilor moderni și, neîndoiește, să dea naștere la o multime de speculații. „Expedierea” tocmai la Tomis a poetului l-a determinat pe unii să formuleze ipoteze de ordin politic. Argumentul nu e de lepădat: între apariția *Artel de a iubi* și surghiun, s-au scurs aproape 9 ani. Să fi fost Livia cea „vinovată”? Se cunoaște că ea i-a îndepărtat pe toți cei preferați de August, pentru a-i succede (Marcellus, Agrippa, Postumus și alții) pentru simplul motiv că ea era favorabilă lui Tiberiu. Se pare că Ovidiu era în cunoștință de cauză, deoarece cu o singură excepție (rugămintea adresată prietenului său Sextus Pompeius — în perioada când acesta era consul — să intervină pe lângă preferatul Liviei), el nu a cerut nici împărătesei și nici lui Tiberiu favoarea de a i se îngădui repatrierea. Totodată, există suficiente dovezi că poetul făcea parte din anturajul lui Germanicus. Totuși, de ce la moartea lui August, Ovidiu pierde orice nădejde? O explicație ar fi, desigur: manevrele Liviei aveau influență deosebită asupra împăratului, dar cită vreme acesta era în viață și lupta pentru putere era încă deschisă, nu erau eliminate atât de drastic posibilitățile unor împrejurări mai prielnice. În sfârșit, s-ar părea că motivul real al exilului trebuie plasat undeva la mijloc, între nemulțumirea lui August față de atitudinea poetului în legătură cu legislația matrimonială dată de el și interesele puterii politice.

Exegeza operei lui Ovidiu nu este nici ea lipsită de unele controverse. Pentru unii cercetători, elegiile, în deosebi, sînt monotone, fiindcă nu au alt scop decât să obțină iertarea. „Plîngerile” sale sînt voit exagerate, pentru a obține îndurare. Dincolo de scop — care poate fi plauzibil — trebuie căutată, însă, măiestria cu care poetul se apropie de realitatea înconjurătoare, emoțiile și sentimentele sînt în logica firească a operei inspirate de lume cu toate problemele ei, largul sentiment omenesc cu care îi privește

pe locuitorii Tomisului. Judecată din această perspectivă, și este sigur că așa trebuie judecată, opera este profundă, sentimentale adinci devin general umane.

În fine, am întrebă ce părere au despre un popor căruia destul împărați cu faimă i-au plătit tribut, de ce Roma s-a văzut nevoită să trimită asupra geților cavaleria din Mauritania și cavaleria germană? Nu este și aceasta o dovadă că poporul daco-geților era bine întemeiat și cu tradiții străvechi, puternic și neînduplecat? În primul rînd, ni s-a răspuns, este absolut excepțională puterea de asimilare a poporului (citeva versuri semnificative din *Tristele*: „...trăiesc... / Și greci în țara asta și geți nedomoliți / Dar geții cei războinici ca grecii sînt mai mulți” sau „Doar graiul trac se-aude...”). Starea de lucruri la Tomis și în toată Scitia Minor era gravă și nu e de mirare că pentru poet asprimea poporului în mijlocul căruia fi fusese hărăzit să moară, i se părea din cale-afară de rea.

Ovidiu, un poet al nostru

Încetul cu încetul, poetul înțelege drama acestui popor cu obirșia în negurile timpurilor. La pofta romană de cucerire se adaugă dese și pustiiitoarele năvăliri de aiurea: „Și cînd îngheață marea și Istrul, cînd zăpezi / Se-ntînd pe tot cuprinsul, barbarii pornesc grămezi, / Pe iuții cai, și-aruncă cumplitete

săgeți, / Și-i cotropesc barbarii pe pămînteni geți. / E glia pustilită, căci pămînteni fug! / Le iau barbarii pînea și vita de la jug! / Le iau pînă și carul ce scriștie neuns, / Și tot ce-adună getul sârman, și nu-i de-ajuns / ...Adeseori și-n timpul destul de liniștit / De groaza lor ogorul rămîne-nfelenit!”. Ori: „Cu coiful pus, păstorul din nai îi zice-arar”.

Ce oare putea să-l ducă la o asemenea admirație pe Ovidiu, încît să îmbrățișeze cauza acelor oameni cu origini străvechi, decît curajul cu care își apărau onoarea și demnitatea: „Înșfac acuma spada și arcu-n ceasul crunt, / Și îmi apăs și coiful pe pîrul meu cărunt! / Alarma cum se-aude, sînt gata de atac!”.

Este evident că străbunii au transmis neamului excepționala putere de asimilare, dovadă și felul în care au rezistat migrărilor de masă tirziu, dovadă că poporul român a rămas în istorie cu personalitatea deplină, neștirbită.

Congresul de la Constanța-Tomis a însemnat nu numai o mai bună cunoaștere reciprocă — cultura este menită să contribuie la înțelegerea dintre popoare — dar a adevărit încăodată virtuțile poporului român. Discuțiile avute aici — ne-am declarat oaspeții — au fost extrem de folositoare și vor însemna pentru viitor prilejuri în plus de cercetare și meditație.

VIOREL ȘTIRBU

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din învățămînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU